

Diszmagyar ruhák megválasztásához alkalmas mű:

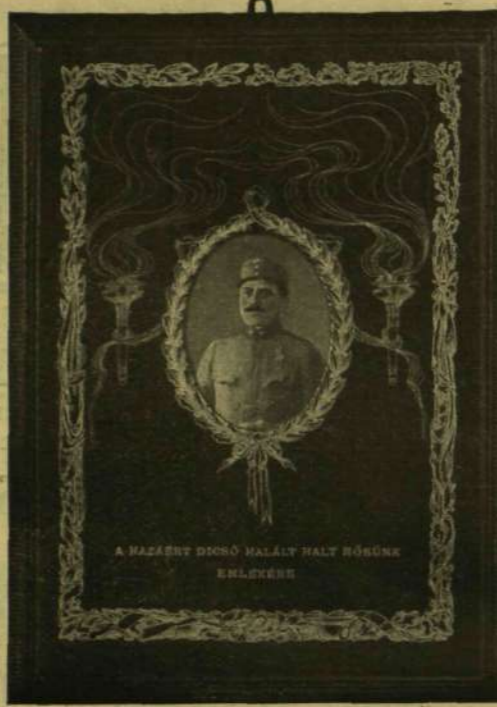
A MAGYAR VISELETEK TÖRTÉNETE

40 színes és 70 fekete nagy negyed-rét táblán, magyarázó szöveggel.

Rajzolta és festette
NEMES MIHÁLY.

A szöveget írta:
NAGY GÉZA.

Ára díszkötésben 80 korona.
A Franklin-Társulat kiadása.
Kapható minden könyvkereskedésben.

Eredeti nagyság 20 x 28 cm. Törvényesen védve. Tetszés szerint falra is függeszthető, asztalra is állítható.

Őrizzük meg hősi halált halt kedveseink emlékét!

A világháború majd minden családból kiragad egy-egy kedves hozzátartozót, kinek emlékét szívünkbe zárva, feledni nem tudjuk. Ezeknek a dicső halált halt hőseinknek emlékét megörökítendő, igen diszes, szép kivitéli fényképtartó keretet, (fekete moiret alapon, ezüst nyomással) melybe bármilyen arckép beilleszthető, 2 korona beküldése ellenében bérmentve küld.

Méhner Vilmos kiadóhivatala, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Gyűjtőknek 6 darab után 1, 10 darab után 2 tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Kultura és Tudomány

19-ik kötet:

A F. POLLARD

ANGLIA TÖRTÉNETE

Fordította BÁLINT ERNŐ

Anglia politikai, ipari és demokratikus kifejlődésének vázlatos történelmi alapon.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Kapható minden könyvkereskedésben.

2-ik kiadásban **TORMAY CÉCILE** három nyelvre lefordított nagysikerű regénye

Emberek a kövek között

A Franklin-Társulat kiadása

Ára 4 korona

Kapható minden könyvkereskedésben

NOÉMI FIA

a címe

LACZKÓ GÉZA

most megjelent regényének,

melyben egy színésznő pályáját s a vidéki magyar élet változatos képeit festi.

Ára 5 korona.

A Franklin-Társulat kiadása.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

A Fővárosi Színházak Műsora legújabb füzet:

VILLÁNYI ANDOR első drámája

KIRÁLYNŐM... MEGHALOK ÉRTEDI

Ára 1 kor. 20 fill.

Kapható minden könyvkereskedésben.

ZSEBATLASZ

1917. évre.

HUSZONKÉT igen érdekes földrajzi, külpolitikai, közgazdasági, statisztikai és háborús vonatkozású cikkel, nyolc kisebb, négy nagy színes térképpel és színes grafikonokkal.

Ára 3 korona 60 fillér.

A Magyar Földrajzi Intézet r.-t. kiadása.

Kapható: Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI., Andrássy-út 21. és a Franklin-Társulat (Méhner Vilmos-féle) könyvkiadóhivatalában, Budapest, IV., Egyetem-u. 4., valamint minden könyvkereskedésben.

53. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, DECEMBER 31.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona. A Világkrónika-val együtt előfizetésre 1 koronával több. Külföldi előfizetésekre a postai megfizetés határozott viteldíj is eszandó.

ÜVEGHÁZ.

ELBESZÉLÉS. — IRTA SZÖLLŐSI ZSIGMOND.

(Vége.)

Most már kinyitotta a szemét és bátran, keményen, eltökélten nézett a férfi sápadt arcába. A szavai úgy kopogtak, mint egy sortűz golyói a sziklán. Klausen egy percig némán állta a tekintetét. Azután megzavarodva, tétován és halkan szólalt meg:

— Miss Grace kegyed... kegyed nagyon fól van indulva... Olyanokat mond...

Ösztönös aggodalommal nézett körül és ijedten sügta:

— Lassabban beszéljen...

A leány daczosan rázta meg a fejét. Egy szempillantás alatt csodálatos változáson ment át. A merevség eltűnt az arcáról, a tekintete biztos és nyugodt. A tartásán, a vonásain egy óriási megkönnyebbülés, mintha nehéz bilincsek hulltak volna róla. A szeme megfényesedett és a hangjából kiolvadt a fagyott tompaság. Erősen és határozottan beszélt:

— Az igazat mondtam... Megmondtam önnek az igazat... és a többivel nem törődöm... De önnek meg kellett mondanom... Mert mellem állt, a nélkül, hogy kérdezett volna... és hitt nekem, a nélkül, hogy kérdezett volna... Önnek meg kellett mondanom... Nem vagyok se miss Mawell, se amerikai, se gazdag... Hazugság volt... Alom... Komédia... Káprázat... Megmondtam!...

Tágra nyitott szemmel, elszántsán, szinte daczosan nézett a férfi arcába. Ez mozdulatlanul állt és nyugodtan állta a tekintetét. Egy vonása se rándult meg. A legkisebb meglepetés se látzott rajta.

A leányt megzavarta ez a nyugalom. A tekintete csodálkozó lett és aggodalmas. Látszott, hogy erre nem volt elkészülve. A nézése tétova lett és sürgető. A feje megcsuklott és lehanyatlott. És hosszú, keserves csönd után halkán és zavartan szólalt meg:

— Mit... mit vár még?... Mit mondjak még?...

Klausen előre lépett. Megfogta a leány kezét, egészen hozzáhajolt és igen csöndesen, de nagyon határozott hangon mondta:

— A valóságot.

A leány nem felelt. A keze engedelmesen ott maradt a férjében és ez érezte, hogy forró és reszkető, mint egy könnyesepp. Erősen szorította és szinte parancsolóan sügta a leány arcába:

— A valóságot akarom... Beszéljen.

A leány ráemelte az arcát. Az arca piros volt és könnyben úszott. Alig hallható hangon mondta:

— Azt hittem: eleget mondtam... Azt hittem... tovább nem lesz kíváncsi a szavamra.

Hirtelen fölemelt, éles, önmagától ijedt hangon csapta hozzá:

— Egy kalandornő szavára!...

Klausen hátrakapta a fejét. Kelletlen, szinte fenyegető kifejezés villant át az arcán és erdesen mondta:

— Ez nem igaz!

A leány az éles szóra meghökkenett. Egy ijedt mozdulattal húzódott hátrább. De Klausen erősen tartotta a kezét. A tekintete is fogta a leányt, a ki hasztalan próbálta elszabadítani a szemét a férfi kemény és parancsoló nézésétől. Klausen hallgatott egy pillanatig, azután csöndesebb hangon mondta:

— Ne mondjon ilyet... Maga nem kalandornő... Ugy-e nem?...

A leány megréttent, csöndesen, engedelmesen felelt:

— Nem... Én... én nem akartam megcsalni senkit... Én... én...

Megakadt. De a férfi türelmetlensége könyörtelen volt. Erősen fogta a leány kezét, odahajolt hozzá és nagyon halkán, de forró és parancsoló szóval sürgette:

— Beszélnie kell... Le kell tépnie magáról és el kell toposnia ezt a rettenetes szót, a mit

az imént kimondott. Ezzel tartozik magának és ezzel... ezzel nekem is tartozik... Az én hitemnek... az én... tisztetélemnek... Magának!... Beszélnie kell!... Mert én magának... én magának csak hinni tudok... Erről biztos lehet... Én magának csak hinni tudok... Hát mért nem mondja meg, hogy kicsoda?...

Mind a két kezével fogta a leány kezét. Szemétől szembe álltak egymással a holdfényben, a mely fehérre ezüstözte az arcukat. A leány lehunyta a szemét és a hangja oly gyöngye volt, mint a lehellet és az ajka is alig mozdult, így beszélt:

— Nem vagyok Miss Grace Mawell... De kalandornő se vagyok... Csak... egy leány, a ki kíváncsi volt... Egy leány, a ki ébren álmódott...

Klausen szeme égő izgalommal tapadt a leány ajkára. Sügta mondotta utána:

— Egy leány, a ki kíváncsi volt... és a ki ébren álmódott...

A leány lehúnýt szemmel, mint álomban, bólintott a fejével és ugyanazon a hangtalan hangon folytatta:

— Egy leány, a ki a ködben élt... a szegénység kódében... az árvaság kódében... a magánosság kódében... és a ki a ködben a fényről álmódott... Az élet fényéről... A forró napról és a végtelen tengerről... A ki mindig azt látta, a mit soha meg nem láthat és úgy érezte... meghal a kíváncsiságtól... meghal a kíváncsiságtól, ha egyszer, csak egyetlen egyszer ide el nem jöhet...

Hirtelen kinyitotta a szemét és különös, ijedt tekintettel nézett a férfi arcába. Egy pillanatig hallgatott, azután tétova, nyugtalan hangon kérdezte:

— Megért... megérthet ön engem?...

A férfi hevesen felelt:

— Én... én, igen! Én igen.

A leány csöndesen kivonta a kezét a férjéből, végigsimította a homlokát és egyszerre — elmosolyodott. Halk, kedves, bánatos kis mosoly futott át az arcán, röstelkedő, szomorú, gyermekes és valami egészen különös csengése volt a hangjának, mikor újra megszólalt:

— Azt hiszem... ez nehezebb lesz, mint gondolja... Hiszen csakugyan... csak most érzem... olyan különös... Olyan egészen különös... És nevelés... és... megmagyarázhatatlan... Egy szegény falusi tanító arvája, a ki harmincz napig dollárkirálynő akar lenni...

Alázatos, nyugtalan és fürkésző szemmel nézett a férfi arcába. De ez nem mosolyodott el. Egy vonása se rándult meg. Csöndesen és komolyan mondta:

— Ez nagyon természetes... Ez se nem különös, se nem megmagyarázhatatlan.

A leány csodálkozva és megkönnyebbülten és hálásan nézett rá. Azután mohón, hevesen fölaradó hangon mondta:

— Köszönöm!... Nagyon köszönöm!...

Ugy-e nem rosszaság és nem bűn ez... és nem is hőbort az, ha az ember egyszer... csak egyetlen egyszer életében ki akar osonni a ködből, a melyben született és a melyben meg kell maradnia... Ugy-e ez a kíváncsiság, ez az emésztő, ez a perzselő kíváncsiság... ez nemcsak az én bűnöm?... Hiszen a rabokat is kiviszik sétálni egyszer. És ennél többet én se akartam... Csak egyszer kisurranni a kőfal... csak egyszer megfürödni a verőfényben... csak egyszer eltelni a végtelenség muzsikájával...

Klausen csöndesen kérdezte:

— Hát oly magas volt az a kőfal?... És mögötte olyan homályos és olyan szomorú?

A leány hallgatott egy pillanatig. Azután tagadólag rázta meg a fejét.

— Nem, mondotta nyíltan és határozottan. Nem szabad panaszkodnom. Az élet nem volt

hosszám olyan rossz, hogy meg kellett volna szoknom tőle. A keze, a melylyel megfogta az én kezemet, puha, meleg és gyöngéd volt, a szeme, a melylyel rám nézett, nagyon bánatos és nagyon jó. Egy nagyon szomorú és nagyon jó asszony keze és szeme. Nyomorogom nem kellett. Ez az asszony meglátott, megszánt és elvitt a házába, a mely — kastély volt, nagy és díszes, magas hegyek közt és óriási kert közepén.

— Özvegy asszony volt?

— Nem. Csak nagyon... magános. Ő már nem vágyott el sehova. Szerette a csöndet, a füstölő hegyeket, a néma homályt... szinte beléburkolózott az elhagyatottságba. És gyötrelmem volt neki, ha a bangosság néha mégis betört hozzánk... Mikor a kastély ura, ritkán bár, de nem is hosszú időre, de olykor-olykor mégis hazajött és a palczkok durrogtak a termekben és a puskák ropogtak az erdőben... De ez a látma később egyre ritkább lett és a csönd egyre háborítatlanabb... Úgy éltünk ott, mint a csiga a tenger fenekén... Nem volt rossz... Hálátlanok lenne, ha azt mondanám... Nem volt rossz...

A férfi halkán vágott közbe:

— Csak — elviselhetetlen.

A leány egy meghökkenett mozdulatot tett, mint a ki tiltakozni akar. De mindjárt leszerelt. Vállat vont és csöndes mentegetőző hangon folytatta:

— A kíváncsiság égetett... És... nagyon ráértem, hiszen jóformán egyéb dolgom se volt, mint hogy... ott legyek... és sóváran és irigyen nézsem a felhőket, a melyek oly szerezések, hogy tovaszállhassanak és törjem a fejemet, hol lehet a nap, mikor én nem látom... Úgy éreztem: egy nagy titok vett körül, egy titok, a melybe belefért az egész világ fénye és az egész élet minden mosolya... Kíváncsi voltam!... Rettenetesen, emésztően kíváncsi és ez a kíváncsiság ott nyitogatta a titkok tárait, a hol érte és bekandikált, a hova csak bepillanthatott. Olvastam, olvastam és olvastam mohón és csillapíthatatlanul... És tanultam idegen nyelveket, hogy még többet olvashassak... Az asszonyom gyönyörködött benne... nem bánta, sőt segített nekem... Szorgalomnak dicsért a kíváncsiságomat és mosolygott és dicsért a szomorú szájával és nem vette észre, hogy ez a buzgóság egy emésztő kíváncsiság lázadása... egy szilaj és leküzdhetetlen kíváncsiság, a mely már túlárda a könyveken és a karmai közé ragad és visz... visz... ellenállhatatlanul...

A hangja fölrajongott és forró nekiaradással csengett bele a holdfényes estbe:

— Látni akartam!... Csak egyszer; de látni a világot, a hol a legszebb... Csöndesen megállva a sarokban, de látni akartam... Látni a tengert, a hol a legkékebb és megfürödni a napfényben, a hol a legforróbb és legaranyosabb. Pálmák alatt akartam járni és olajfák lehelletével teleszedni a tüdőmet... Csak egyszer, de hallani akartam az aranyharang szavát... Egy emléket akartam az életnek, a mely elkísérjen végig és a melyhez mindig melegedni járhatok a szívem... Kellett!... Bele kellett volna pusztulnom, ha meg nem teszem!...

— És eljött...

A leány bólintott a fejével.

— El... Hamarabbis megtehettem volna... Mondtam önnek, a bangosság néha betört a csöndes kastélyba. Jöttek urak, vidámak, lármások, fiatalok és... szomjasak.

Összerázkódott és lehunyta a szemét. Halkán, de sebesen folytatta:

— Ez is!... Ez ott, odalent... Ez is járt ott. És azt hitte... És azt gondolta...

Ajka göresösen összeszorult és az iszonyatnak egy villanása futott át az arcán. Klausen csöndesen mondta:

— Értem... Értem...

A leány hosszú szünetet tartott. A keble lázasan zihált és az ajka vonaglott. Csöndesen, akadozva folytatta:

— És most... hogy itt látott... azt hitte... szentül meg volt győződve róla... azt merre hinni rólam... azt merre hinni rólam, hogy... hogy a mit ő akart... azt merre hinni rólam, hogy az... az másnak... az másnak sikerült... Azt merre hinni rólam...

Fölkapta a fejét. A szeme nedvesen csillogott, könnyek peregtek végig az arcán, de a tekintete bátran és nyíltan szövegződött a férfi szemébe és bátor és nyílt volt a hangja is, így mondta:

— Pedig nem! Nem. Úgy én nem akartam és azt én nem tettem... Senkinek semmi köze hozzá... De önnek elmondom: hét évig készültem én erre... erre... az innemre. Erre az én kis álarcos bálomra... Hétévigterveztem és készültem és kuporgattam... Hét évig gyűjtöttem magamnak és építettem és öltöttem az életnek ezt az egyetlen farsangi mulatságát... Hét évig takarékoskodtam erre az egy hónapra... Hét évig töltöttem és rakogattam azt a bőrdönt, a melylyel idejöttem, hogy négy hétig miss Grace Mawell lehessen Amerikából... Ez az én álmom volt és senki másé, az én farsangom, az én... az én szegény kis kalandom és senki másé!... Senki másé!...

Égő szemmel nézett a férfi szemébe és fölcattanó, majdnem fenyegető hangon, szinte kiabálva mondta:

— Ez így van! Ez így van!... Ezt el kell hinnie!...

A hangja hirtelen megtört és csöndesen folytatta:

— A komédiának vége van... Én elmegyek. El kell mennem... Az álom rövidebb lett, mint gondoltam, mert látom, a valóság nem tűri az ilyen álmokat... A véletlenségnek egy kódobása és az üvegház összetört... Miss Grace Mawell meghalt... De élt... Ha kevesebbet is, mint négy hetet, de élt... Láttam a tengert és járt pálmák alatt. Mit fognak itt mondani róla, hogy oly hirtelen eltűnt, azzal Pap Lenke, a voloczkói tanítónő messze Magyarországon, a tót hegyek között, nem törődik... Kalandornő... Jó... De önnek... önnek jó, hogy elmondhattam... Mert ön jó volt az amerikai lányhoz... Ön hitte a mit... a mit ő... álmódott...

Klausen erősen, mozdulatlan szemmel nézte a leányt és nagyon halkán mondta:

— Én... én csak hinni tudok önnek, Miss Grace...

Nem fejezhette be a mondatot. A leány közbevágott:

— Nem az vagyok. Pap Lenkének hívnak, Voloczkóról, Magyarországból... Tudja, merre van az?

A férfi csöndesen, határozottan mondta:

— Meg fogom tudni, Miss Grace.

A leány szeme fölillant. Egy pillanatig meglepetten, némán nézett a férfira, azután a kezét nyujtotta neki és gyorsan mondotta:

— Köszönöm, hogy jó volt hozzám!... Isten vele Klausen úr.

— Miss Grace... kezdte a férfi, de nem jutott tovább.

— Az nincs!... Az meghalt! — vágott a szavába hevesen, majdnem sírva, a leány és a

keze hirtelen kisiklott a férfi kezéből és könnyű alakja gyorsan futott a kerten át, a fehér hold-sütésben, a szálló felé.

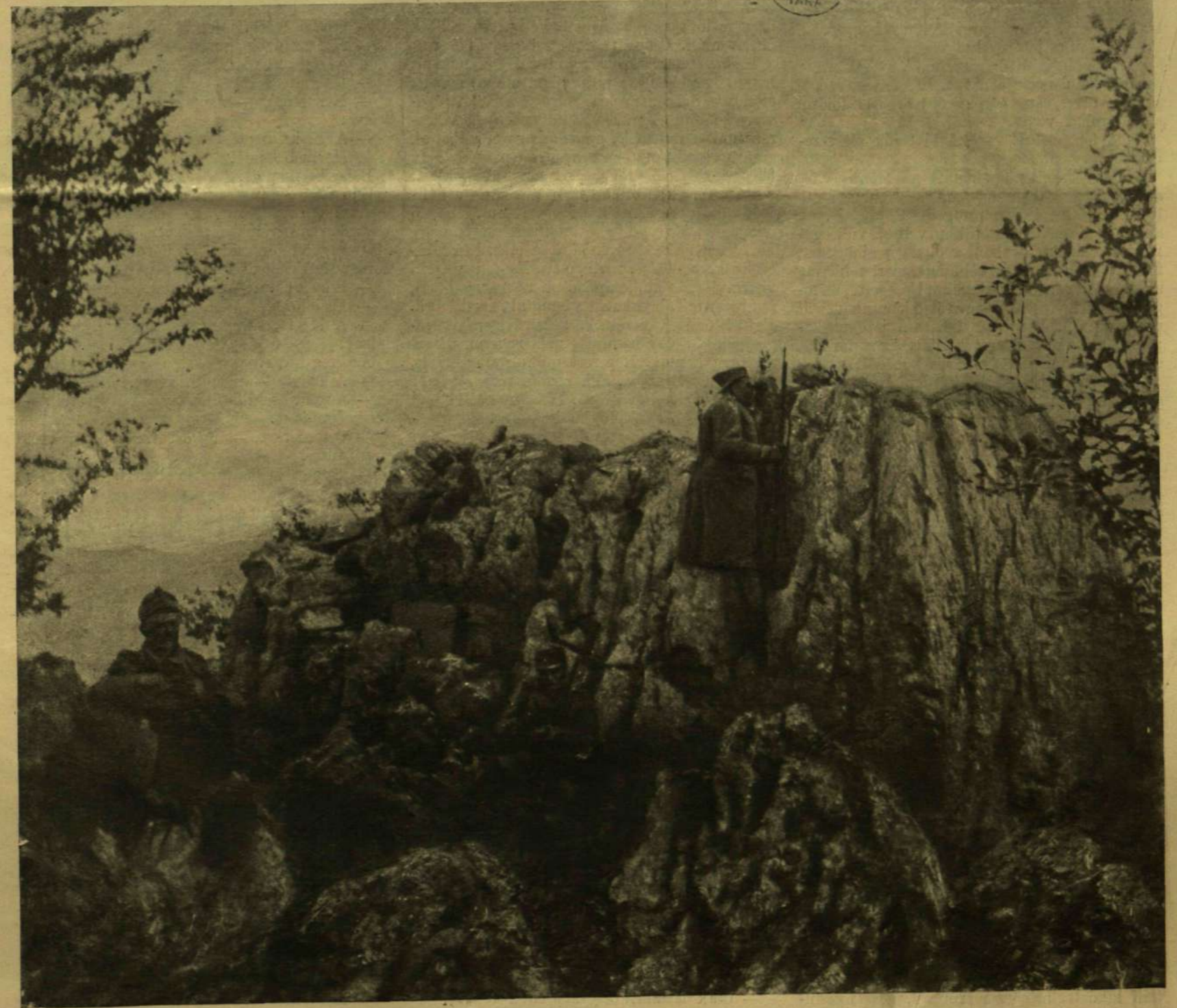
IX.

Reggel, kilenc óra. Az eső vékonyan, de sűrűn susorog a párás levegőben. A kavicsok fénylenek a sinek mentén. A mozdony tüdeje kimerülten pilleg. Kevés utas száll föl. A leány a kocsi ablakában áll és homályos szemmel nézi az állomást és a ködtengert, a melybe bele-süllyedtek a hegyek, az erdők és a part.

A halavány és fáradt arezocska egyszerre fölrugog és pirosság önti el. Az állomás előtt egy magas férfalak jelenik meg és a szeme végigt keresi a vonatot. Egy pillanat és Klausen má ott áll az ablak előtt és egy fehér virágokréta emelkedik a leányhoz. És a férfi csöndesen, nyugodtan mondja:

— Nemcsak búcsúzni jöttem miss Grace Mawell. Egy szívességre is megkérem. Ha szerencsésen megérkezik Magyarországra, Voloczkóra, jól mondtam úgy-e?... akkor kérem, adja át ott a pár szál virágot Pap Lenke kisasszonynak és mondja meg neki, hogy a ki küldte, itt vár... itt vár és valamit kérdeznék tőle... A legnagyobbat, a mit egy tisztességes férfi egy leánytól kérdezhet... Itt várja, hogy elmehet-e hozzá megkérdezni?

Eles füttyszó. A mozdony egy nagyot szisszen, a vonat végignyillallik, az utkőzők megcsendülnek, láncszörgés, a férfi levett kalappal áll az induló vonat mellett és látja, hogy egy égő, drága arcz odamerül a fehér virágok közé.

MEGFIGYELŐ ÁLLÁS AZ OLASZ HARCZTÉREN. — Grausz Sándor felvétele.

GÉPFEGYVEROSZTÁG BEÉPÍTETT ÁLLÁSBAN, A DOBRUDZSAI FRONTON.

TÖRÖK ZENÉSZEK ESTI TAKARODÓJA DOBRUDZSÁBAN.

DARUTÁNCZ.

Elbeszélés. — Irta P. ÁBRAHÁM ERNŐ.

— Edesapám!
— Na!
— Csínáljon már valamit apám a Miskával!
Az öreg pákász lassan a daru felé fordult, esendően rága a pipáját s nézte a madarat.
— A fene tudja, mi leli, — mondta nagy sokára.
A daru pedig csak guggolt, gubbasztott, szomorúan, összehuzott nyakkal.
— Már próbáltam vele mindent, — panaszkodott Pista. Nem akar játszani sehogyse.
— Ha nincs játékos kedvében, — vetette az apja s odább látott dolga után. A gyerek pedig tanácstalanul nézte a darut. Reménytelenségében egy füves, sáros göröngyöt mart fel a földről s a daruhoz vágta.
— A fene beléd! — tört ki belőle elkeseredetten.

A daru kellestlenül elugrott a göröngy elől, azután megint összehuzta magát s gubbasztott tovább. Rossz kedve ráragadt Pistára is, az apjára is s egész délután alig volt szavuk egymáshoz. Az öreg valami esónakgerendát fűrt, faragott s egyre mogorvább lett, mert sehogyse akart a dolog kedvére sikerülni. Nézegette, méregette, számítgatta s egy-egy rövid káromkodással újra, meg újra hozzálátott. Lassan játékra kapott a gyerek is. Léczet kerített s azt faragta az apja mellett s közbe-közbe köhögött.
— Ne köhögj! — kiáltott rá végre az apja s arra gondolt, hogy ezt a gyereket is maholnap elviszi a láz, mint a másik kettőt. Egyszer a fejsze kellett volna az öregnek. A gyerek ép akkor hasította vele a léczet.

— Nem találhatsz mást, he! — kapta ki a kezéből durván s a gyerek megriadva sunyított a tisztás másik szélére. Május vége volt s a mocsár nedvesen, pársán lélegzett. Néha-néha fel-feltámadt az el-elülő tavasi szél, s olyankor zúgott-sóhajtozott köröskörül a rengeteg nádliget. A vadmadarak kiabálva feleltek egymásnak s nyugtalan, lázas volt az egész levegő. Egész falkákban húztak a libák, a ruczák. Egy-egy gémmelnyújtott repülésel kapott más tanyára s a tisztás, tavas vizek felett sirályok halásztak, ivesen csapva fel-le a magasba s a víz színére. Pista kiválasztott egy-egy sirályt s azzal mulatott, hogy el ne vesztse a többi közt. Sehogyse sikerült neki.

Egyszer csak a sok megszokott vadmadárkiáltás közé érezes tárogatás vegyült. A leg-ritkább kiáltás volt.

— Daru! — repetett meg a lélek Pistában s felnézett. Csakugyan egy falka daru húzott el a magasban, azok tárogattak. Bátor, vad, trombitás krúgással. Semmi szomorúság nem volt a kiáltásukban, mint a Miskában, csak erő, bűgő érzesség. A gyerek önkéntelenül a Miskára nézett. Már akkor nem gubbasztott a Miska. Krúgatótt, ugrált, repetett, hogy utána kap-hasson a húzó falkának, de megtépett szárnyai sehogyse bírták s lassan-lassan megint gubbasztani kezdett, még szomorúbban, még mozdulatlanabban. Néha, nagy időközökben mintha eszébe jutott volna a messzire huzó falka, meg-

próbálta megint nagy kiáltozással, hogy szárnya kapjon s azután gubbasztott tovább.

Lassan este lett s lefeküdtek a kunyhó elé. Az öreg rá-rászólt a gyerekekre:

— Nem hallottad már, hogy ne köhögj, — azután nyugodtan elaludt. A gyerek hallgatta a hortyogását, figyelte a titkos éjjeli hangokat s nézte a csillagos eget. Sohase volt még annyi csillag a leboruló nagy égen. Végül nem is látott mást Jóska, csak csillagot és csillagot, s nem tudta, alszik-e, vagy ébren van. Egyszer valaki húzogatója a ruháját. Nézi, hát a Miska.

— Mit akarsz, Miska? — akarta kérdezni, de nem jött hang a szájára. Felkelt és ment a Miska után. Csupa titok, csupa rejtelem volt a Miska szeme, mikor vissza-vissza nézett rá, hogy követi-e? Pista pedig ment utána, mintha álomban. Soha nem járt, soha nem látott ingoványos lápi utakon. Távoli lidérfények villó-rohantak mindenfelé, s madárhangan kiabáltak a sűrű éjszaka rejtelmes, ismeretlen lakói. Egy fél éjszakát mehettek, akkor egy füves, kerek tisztásra értek. Körülöttük megmozdult a nád-erdő alja, daruk jöttek elő váratlanul, lebbenő ugrálással, elvegyült közbük a Miska is, nagy kört állottak a gyerek köré, s elkezdtek táncolni körbe-körbe, karíngósan. Fel-felugrottak, vissza-visszaestek, csapkodtak a szárnyaikkal, nyújtogatták a nyakukat s forogtak, karikáztak. Egy félóraig táncoltak, akkor egyszerre le-guggoltak, s egy hatalmas neki rugaszkodással szárnyra kaptak. Repesett utánuk a Miska is, de csak ugrált hiába. Akkor szomorúan ránézett a gyerekekre s indult vissza. Pista utána. Hajnal előttré értek haza a kunyhó tisztására. Mikor fel-ébredt az öreg, a gyerek elmondta neki, mit látott az éjjel.

— Sokat köhögöttél az este, mindjárt tudtam, hogy lázad lesz, — mondta végre az öreg s azután indult a lakójához.

Elmúlt egy hét. A daru egész héten szomorú volt, csak búslult, gubbasztott. Pista is egyre nehezebben köhögött.

Egyszer az öreg nézte a darut s odaszólt Pistához:

— Holnap megtépem a szárnyát, mert már nagyon kinőtt s még elrepülne.

A daru, mintha csak értette volna, még jobban búslult, még összebb gubbaszkodott. Akkor éjszaka megint azon vette észre Pista, hogy megint húzogatója a Miska. Felkelt s ment utána. Még titkosabb, még lidérfényesebb volt az éjszaka. Elértek a tisztásra. Mintha még több daru jött volna elő a nádasaljról. Körbe vették Pistát s táncoltak újra. A gyerek meg csak nézte őket lebírvólva. Az utolsó ugrásnál aztán szárnyra kapott a Miska is s elrepült a többivel. Pista rémületet érzett, hogy magára maradt s remegve indult haza. Maga se tudta, hogy talált vissza. Reggel elmondta az apjának, hogy elrepült a Miska.

— A fene, — mondta az apja, — valahova elbujt a nádasba.

— De elrepült, higgye meg edes apám! — erősködött a gyerek.

— Csak lázálmodban képzelte te azt, — maradt meg az apja a magáé mellett, de azért szegret ütött a fejébe a dolog.

— Vezess el hát arra a tisztásra, na, — mondta a gyerekeknek másnap.

Elindultak, eltévedtek. Sehogyse találta Pista az utat.

— Mondom, hogy csak álmodtad, — mondta végül az öreg s haza mentek.

Pista egész nyáron kereste az utat, de sohase tudott rálelni.

Egyre köhögött, egyre lázasabb lett.

— Te is aligha éred meg a telet, — mondta neki egyszer az apja s rosszkedvűen nézett rá.

— Hát? kérdezte a gyerek.

— Meghalsz, — felelte az apja.

— Osz akkor mi lesz?

— Hát az égbe jutsz.

A gyerek eltűnődött.

— Lesz ott daru? — kérdezte sokára.

— Kell lenni, — mondta az apja elgondolkozva.

— A Miska is ott lesz?

— Mért ne lenne?

Ennyibe maradt.

Eljött az ősz s megint sűrűn húztak a vadmadarak. Libák, ruczák, néha darufalka is. Olyankor a gyerek meglevenedett s lázasan nézte a repülésüket. Az egyik darufalka szokatlan hangos krúgással érkezett.

— Edes apám! — lelkesedett Pista.

— Mi lelt?

— A Miska, — mutatta a gyerek a darufalkát.

Az öreg nézte.

— A fenét, — mondta végre.

— Az a, a Miska, — bizonygatta a gyerek. — Az vezeti őket.

— Olyasforma, — engedett az öreg figyelmes nézés után.

— Az a, a Miska, higgye el edes, — repetett a gyerek.

Az öreg csak nézte a falkát s nem felelt. A vezérdaru pedig a fejük felett elhullajított egy tollat. Szállott, lengett a toll s lehullott a nádasba, közel a kunyhóhoz.

A gyerek keresésére indult. Egész délután kereste, míg megtalálta.

Ragyogva vitte az apjához.

— A Miska tolla, nézze edes! — ujjongott. Az apja nézte a tollat s csak ennyit felelt: — Az is lehet...

Este, mikor lefeküdtek, a gyerek még erősebben köhögött. Fülladozott. Az apja veregette a nyakát, a hátát, biztatta. Néha, néha ha szóhoz jutott a gyerek, lázasan beszélt a Miskáról, a tisztásról, meg a táncoló darukról. Egyre véresebben köhögött. Zihált, hörögött s reggel-felé az apja hiába veregette a hátát, egy utolsó hörögés után egészen elakadt a lélegzete.

— Pista, fiacskám, darut adok, na, beszélj hát, csak egy szót, na, mi van veled, — de a gyerek meg se mozdult, csak feküdt ott élet-telenül, mozdulatlanul.

Az öreg sokáig hallgatott. Csak szorongatta a darutollat, de nem is tudta, hogy a kezében van. Csak nagy sokára, sóhajtván szakadt ki a szájából, mikor a fiára nézett:

— Most már egy sincs!...

A lép pedig nedves, hideg ködbe burkoló-zottan nyirkosodott a tisztás körül.

TEMETŐBEN TÁBOROZÓ CSAPATOK CSIKSZEREDÁN.

DESZKÁBÓL ÉPÍTETT SÁTORTÁBOR HÁGÓTÓALJÁN.

A ROMÁN HARCZTÉRRE. — Jelfy Gyula, a harcztérre kiküldött munkatársunk félvételei

A BÉKE INDULÁSA.

Mi magyarok egy igen nagy és szép nemzet-történelmi ünneppel: koronázással búcsúznak az ő-esztendőtlől, az egész világ, velünk együtt, egy rendkívüli várakozás ünnepi izalmában várja az új esztendőt. Az első háborús esztendő-ről is nagyon sokan azt gondolták, hogy az utolsó lesz és az nemcsak a naivoknak, a tájékozatlanoknak és a fölületesen gondolkodóknak volt a véleménye. Tekintélyei is voltak, tudomány is volt annak a fölfogásnak, hogy men-nél nagyobb a sűrűlősi fölülete, mennél na-gyobb az energia-anyaga az összeütkezésnek, a mérkőzésnek, annál rövidebb ideig lehet tartania. Ilyen óriási krízist, ez volt a fölfevés, a világ szervezete nem bír el sokáig: a döntés-nek tehát gyorsan, sőt rohamosan be kell követ-keznie. A háború tartamát illetőleg nem a legvérmesebb optimisták voltak azok, a kik három hónapos életet jósoltak neki: akadtak, a kik ennek az időnek a felét is elegendőnek vélték a végső eredmény kiérlelésére. Adatunk igen, de jogunk nincs az azóta hallatlanul naivnak bizonyult hipotézisek megmosolygá-sára. Sokkal megalapozottabb fölfevéseket, sőt bizonyosságokat is halomba döntött, megcsúfolt és legázolt azóta ez a szörnyű világkatasztrófa, olyanokat, a melyeket a legteljesebb beavatott-ság fogalmazott meg és vállalta érte a történe-lem örökkévalósága előtt a felelősséget. Minden háború nagy esemény: de a mivé az fejlődött, annak az emberiség életében nincs előzménye, tehát mértéke se lehetett. Egy-egy alvezér ma nagyobb vonalon több embert és ágyút dirigál egy részlet-eredmény érdekében, mint a mekkora fronton és a mekkora erőmennyiség a mult nagy háborúban egész Európa sorsát hosszú időkre véglegesen eldöntötte. E háború idáig négy királyt tett bűjosóvá, a nélkül, hogy a döntést elismertetni lehetett volna.

Nyilvánvaló, hogy minden tudomány, a mely az európai nemzetek energia-mennyiségé-nek fölbecsülésére vállalkozott, csődöt mondott úgy a megállapításaiban, mint a hipotéziseiben. Kiderült, hogy nem volt mértéke se a való-ságoshoz, se a valószínűhöz. Előreláthatatlan-ságok, sőt megfajthatatlanságok történtek, a melyek azonban nyilvánvalóan törvényszerűsé-gek, mert a legteljesebb realitás maga a tömeg.

A gyöngébb soha se győzi le az erősebbet, leg-följebb az az igazság érvényesül, hogy az volt az erősebb, a mely hamis vagy fogvatékos szemlélet alapján gyöngébbnek látszott. Az ilyen tévedés annál könnyebb, sőt kikerülhetet-leőbb, mert bizonyos energia-értékek meg-határolására egyáltalában nincsen mértékünk. Tudjuk, hogy két millió katona több, mint egy millió, de tudjuk azt is, hogy egy millió már akárhányszor megvert két milliót olyan erkő értékesülésével, a melyek csak a következe-sekben bizonyították meg magukat. De két-ségtelen, hogy meg kellett lenniük.

Az már bizonyos, hogy a harmadik háborús naptári esztendő is hamarabb elmúlt, mint maga a háború. Az utolsó puskalövés nem hangzott el 1916-ban és ez a karácsonyunk se lett volna fehér akkor se, ha hó borítja a világot. De hogy emmi idő se lett volna elegendő az összeesapott energiák mértékének megmutat-kozására, az már inkább a tagadás álláspontja, mint a mérlegelése. Nem véletlenség az, hogy egy békeajánlat ténye megtörténhetett. És még többet mond, hogy e lépés formája nem kérés, hanem ajánlat. Nem tartjuk helyénvalónak a szótár legfenekeire nyúlni azért, mert az angol meg a francia miniszterelnök izgatottan, sőt dühösen tiltakozik az ellen, hogy a nagy képlet immár leveretettnek volna tekinthető. Példát-lanul nagy a tétel, a mely a birkózás sorsára bizatott és olyan hatalmak maradtak alul a küzdelemben, a melyek a győzelmet a maguk örökös és elvitathatatlan jogának érezték. Alul maradtak egy olyan vállalkozásban, a melyet, arányban a vita érdemével, úgy megalapoztak, biztosítottak és körülbástyáztak, mint még soha semmiféle elhatározásukat. Belátni egy ilyen vállalkozás kudarcát és csődjét, nem kisebb föladat, mint elkerülni azt és a kik az egyike nem voltak képesek, hibás számítás lett volna elvárni, hogy egyszerűen hajlandók lesznek a másokra. A döntés elkövetkeztségének meg-ismerése könnyebb föladat a győztesnek, mint a legyőzöttnek és a milyen kétségtelen erkölcs szólal meg a győztes fél e megismerésének köz-lésében, hogy a további immár meddő és czél-talan véres vita elkerültessek, oly megérthető, ha a másik kétségbeesetten csapkod és indula-tosan tiltakozik a mérleg lerázása ellen.

De lehet-e sikeresen sikra szállni és fölebbezni

a már megbizonyosodott igazság ellen? Semmi jogunk kétségbevonni Wilson őszinteségét, a mikor kijelenti, hogy az ő akciójának semmi forrászérű kapcsolata nincs a központi hatal-mak békeajánlatával. De mennél inkább vélet-lenség e két külön lépés időbeli találkozása, annál nyilvánvalóbb, hogy egyik se véletlenség, hanem az események logikájának törvényszerű eredménye. Lansing úr, az Unió külügyi állam-titkárja igen sokat árult el, megvallván, hogy Amerikát a háborúba való belesodródás egyre fenyegetőbb veszedelme birta e nagy lépésre. Gondolkozunk csak egy perczig ezen a ki-jelentésen. A semleges államokkal, de külö-nösen az Unióval minékünk a háború folyamán kapcsolatunk alig maradt. Annál szélesebb és mélyebb volt az érintkezés közte és ellenségeink között a neutralitásnak olyan kereteiben, a melyeket Wilson elnök nem a mi fölfogásunk engedelmese elfogadásával állapított meg és távolról se úgy, hogy ellenségeinkkel szemben mostohának vagy ridegnek lehetett volna minő-eíteni. De mi beletörődünk a semlegességnek ebbe a fogalmazásába: és ime Amerika mégis s háborúba való belesodródás veszedelmével látja fenyegetve magát. Mi lehet ilyen körü-mények között a veszedelem forrása? Csak egy. Az, hogy a másik fél még a semlegesség ilyen koncepcióját se érzi immár elégnek amaz energiák forrásául, a melyekre a saját erőinek konzerválására vagy megnövelésére szüksége van. Többre és egyre többre szorul azoktól, a kiktől csak korlátok között jogosult követelni és e korlátok kitágítása olyan mértékben, a hogyan ezt az ő fokozódó szorultságuk követeli, lehetetlen. Lehetőségessé csak minden korlát ledöntése teheti, a mely a semleges országot — a háborútól elválasztja.

Alul maradni nem jó: de egy háború se lett végtelenné azért, mert a legyőzött is jobban szeretett volna győzőnek lenni. A béke nem követel a maga folyamatában több türelmet, mint a háború és mi a háborúban megtanultunk türelmesnek és bizónak lenni. A béke folyamatá-nak is meg lesznek a maga válságai, de ezek nem a mi válságaink lesznek, hanem azoké, a kik, nem ok nélkül, riadoznak a vele való találkozástól, mert nincsen rendben a száma-dásuk.

Sigma.

LŐSZERSZÁLLÍTÓ OSZLOP RÉCZEFALVA VIDÉKÉN. — Jelfy Gyula a harostérre kiküldött munkatársunk fölvétele.

HEGYMÁSZÓ BAKÁK.

E háború folyamán általánosan feltűnt az a könnyűség, melylyel bakáink a hegyek között mozognak. Ezek a fiúk, a kik feljes életükben nem láttak nagyobb magaslatot egy tíz méteres kúnhalomnál, nemcsak most a romániai hegyek nehézségeit győzték le könnyű szerrel, de a tiroli havasok kopár szikláit között is nagyobb nehézség nélkül állották meg a helyüket.

Néhány esztendő előtt szentesi taligásokkal jártunk az erdélyi érzehegységben; ezek az élelmes emberek, a kik vasútépítéshez Német-országba is eljártak, vállalkoztak rá, hogy egylovas kétkerekű kordéjaikkal leszállít-ják egy magasban fekvő bányának érczét. Mikor vagy ezer méternyi magasságban vígan poroszokáltunk mokány lovainkon, oda szölet-tünk a vezetőhöz:

— No Szabó Péter, mit fognak odahaza mondani, ha elbeszéli kigyelmed, hogy olyan helyen lovagolt, mely húszszor is magasabb, mint a szentesi öreg torony?

— De azt már nem fogom ám elbeszélni — volt a válasz. Mert úgy se hinné el senki. Még talán meg is vernék érte, hogy el akarom az emberek bolondítani.

És ime most, ezek az alföldi fiúk nemcsak ezer méteres magasságokon át kergetik magok előtt az ellenséget, vívén magokkal még ágyú-ikat is, hanem ostromokat hajtanak végbe még az örökhő területein is, megmászják azokat a csúcsokat, melyeket eddig csak a turisták kerestek fel s olyan meredek sziklafalakon kúsznak fel, melyeket az e vidék lakói közül is csak a vadászok meg a turistavezetők szok-tak békeidőn felkeresni.

De hát ne csodálkozunk el nagyon ezen a tényen. A hegymászás nem a hegylakók privile-giuma. A svájci vagy tiroli közönséges nép ép oly kevésze leli hegymászásban a kedvét, mint akár az Alföld fia. Passzióból nem adja magát rá, hogy felmenjen a Mont-Blanc tetejére s onnan a kilátás nagyszerűségét élvezze. Hiszen az ily «romantikus» és nagyszerű természeti szépségekben való gyönyörködés

csakis a művelt osztályok sajátja, azoké is alig egy század óta.

A régiak egyáltalában nem szerették a hegy-vidéket és a hegyeket. A széles völgyek, a sík-ságok, virágos rétek, hullámzó búzaföldek, árnyas ligetek és folyóztatta mezők alkották számukra a természet szépségeit. A római irodalomban nincs egy sor, mely a hegyek szépségét dicséri s egészen a legújabb korig nincs európai költő, a ki valami szepet találna az alpesekben. A festők között Linardo da Vinci az egyetlen (mint a hogy egyetlen sok másban is) a ki képei hátterében meg meri festeni a havast. Livius a havasok utálatos voltáról beszél (foeditas) s ilyenek mondják azokat a moderneket kivételével az összes írók és költők. Enea Silvio a későbbi II. Pius pápa gyönyörködik ugyan az olaszországi tájak pom-pájában, de csak a szelidebb halmos vidékeket tudja élvezni s nem a magas hegyeket. Petrarca kirándulást csinál egy Avignon mellett levő nem túl magas hegy tetjére, hogy onnan a kilátásban gyönyörködjék, de ő maga is oly szokatlannak találja e vállalkozást, mely magya-rázatra szorul. Előadja tehát, hogy Fülöp macedoniai király is felhagott a kilátás kedvéért egy magas hegyre, nem lehet tehát szegény ő reá nézve sem utánozni egy nagy királyt. Maguk a svájci írók is ha néha a magasabb hegysek közé merészkednek, ezt csak speciá-lis czélból s nem azért teszik, hogy a vidék szépségeiben gyönyörködjenek. Így p. o. Scheuch-zer Jakab, Zürich város orvosa gyógyvízgyűjtés gyűjtése czéljából keresi fel a havasokat s ottani barangolása közben felkiált «Etiam hic dei sunt», — istenek laknak itten is. Keyszler beutazza tapasztalás czéljából egész Svájcot és egész Itáliát s míg magasztalásaival halmozza el Lombardia gazdagon termő síkjait, sorokba ültetett fűt s a Mantua táján levő fülemülék sokaságát, addig egyetlen szava sincs az alpesek szépségeinek felemlítésére. Mintha ő is Johnson-nal tartana, a ki a hegyeket földgolyónk beteg-es kinövésének nézte. A középkor trubadúrjai leírják a korukbeli lovagok és hölgyek életét a pompás mulatságokat, melyek a várkasté-

lyokban folynak, de egyetlen szóval sem em-lítik a ma szépnek hirdetett hegyes vidéket melyen e várak fészkenek. Az angol középkori irodalomban Addison talál ugyan szavakat a vidék szépségeinek méltatására is. De a hegyes tájakot ő sem találja szépnek.

Az első, a ki a világirodalom jelesei közül az Alpesek szépségét dicsérni merte s azok látogatá-sát divatba hozta: Rousseau volt. Ő a geni-tó partján élte le legszebb éveit. Sokat gyönyörkődött a tisztavízű tó hullámaiban, az erdő-koszorúta partok igazán szép panorámájában. «Uj Heloise» című regényeink hőse erre a vidékre tér meg, erre «a gazdag és termékeny tájra», melyet a legszebbnek nevez mindazok között, melyek emberi szemet gyönyörkőd-tettek valaha. S a mint Rousseau bámulói pásztoroknak öltözve a mesterük által dicső-ített egyszerű életre adták magukat, úgy olya-nok is sokan akadtak közöttük, a kik elzárando-koltak meg nézni a regényben magasztalt tájakot. Justus Möser már 1763-ban, a Heloise elolvasása után arra kéri a Svájcban utazó barátját, hozzon neki egy «darabkát azokból az Alpesek-ből, melyekből most olyan nagy dolgot esi-nálnak.»

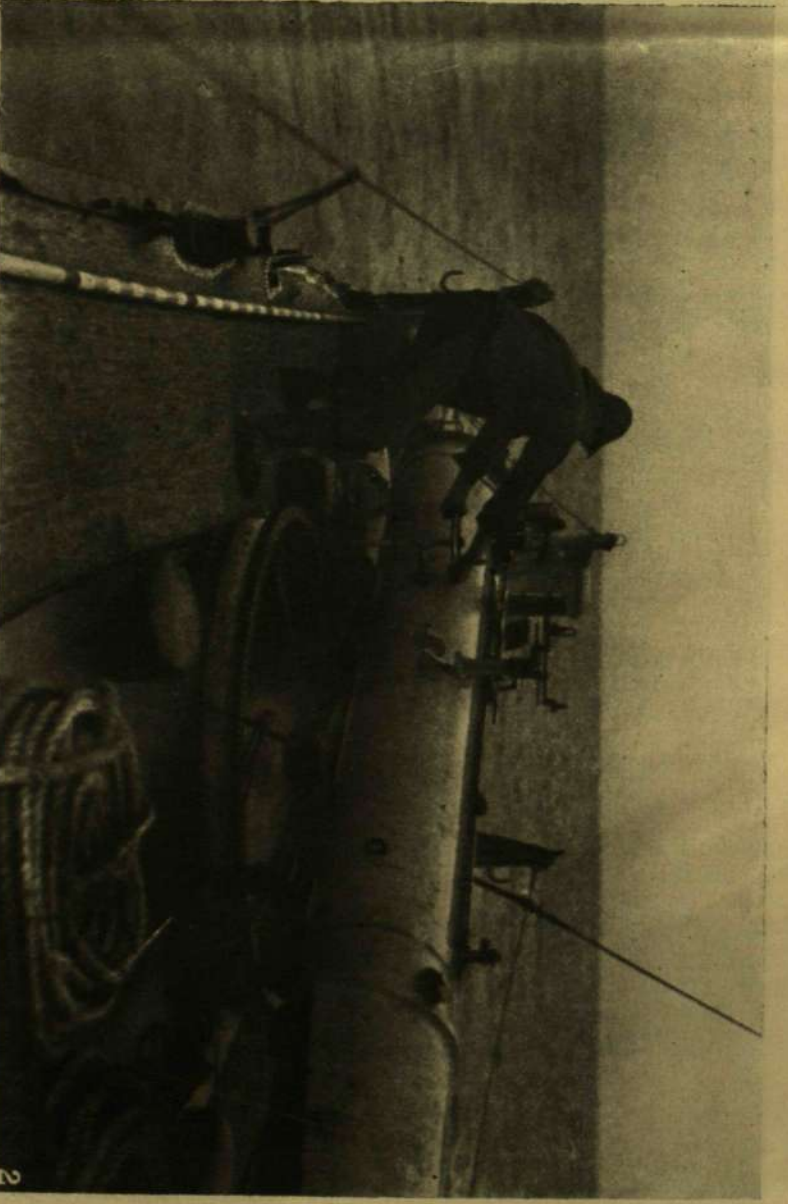
De Rousseau a hőmezőket és a gletsereket nem dicséri. Az ő szeme a tó alsó peremén pihen meg. Csak addig ér föl, a meddig a díofa terem. A jég az ő számára is hideg. Az ő korá-ban még úgy építik azon a vidéken a házakat, hogy ablakuk ne a távoli havasokra nyíl-jék s a kilátás a völgyek felé legyen. Csak mikor fel-fedezik a Chamounix-i völgyet s a természet-tudós Saussure megmászta a Mont-Blanc csúcsát és áradozva magasztalja a havasok szépségeit (1787-ben), csak akkor kezdik felkeresni az első turisták az örökhő világot és a gletsereket.

Aránylag tehát igen rövid idő alatt szokott reá az emberiség, hogy szépeknek találja az Alpeket s hogy beleyakorolja magát a meredeken álló sziklafalak megmászásába. S a mit megtudtak tenni más nemzetek fiai, meg-tudta tenni a mi alföldi bakáink is. Azokat csak a sportkedvelés ösztönözte, — őt a kötelesség s a hazaszeretet!

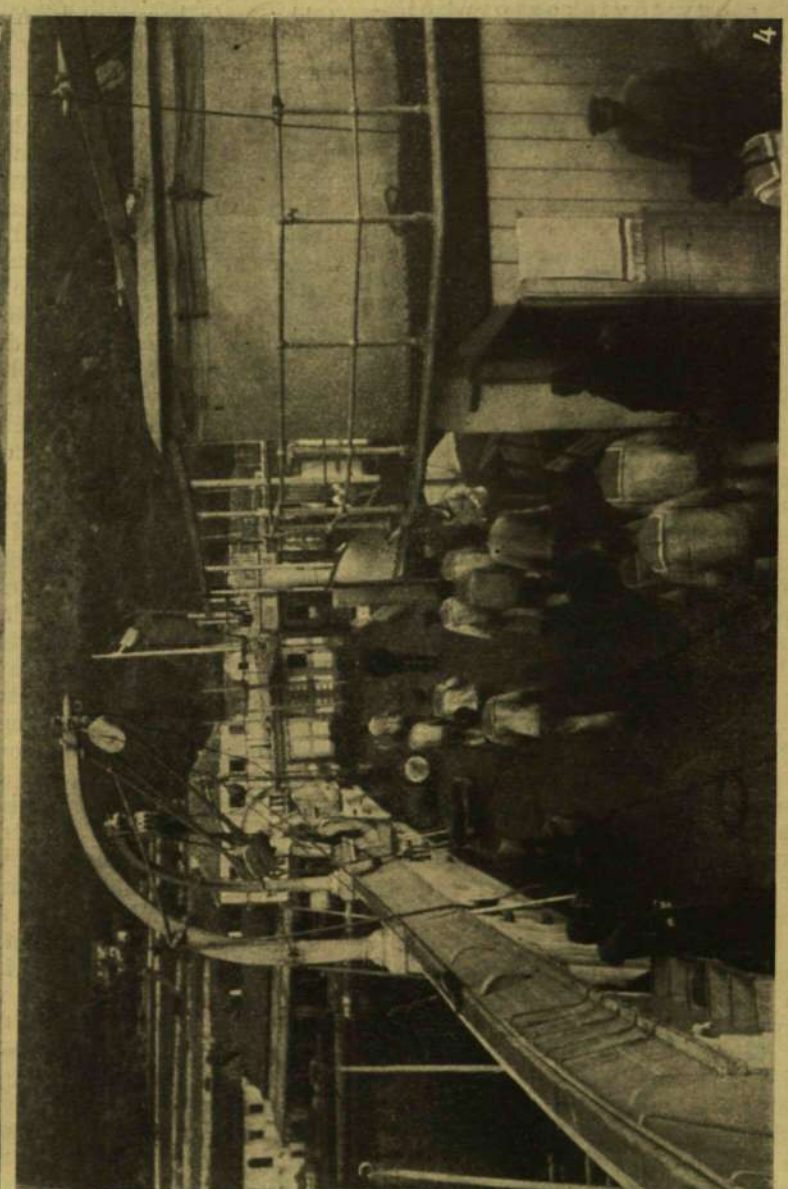
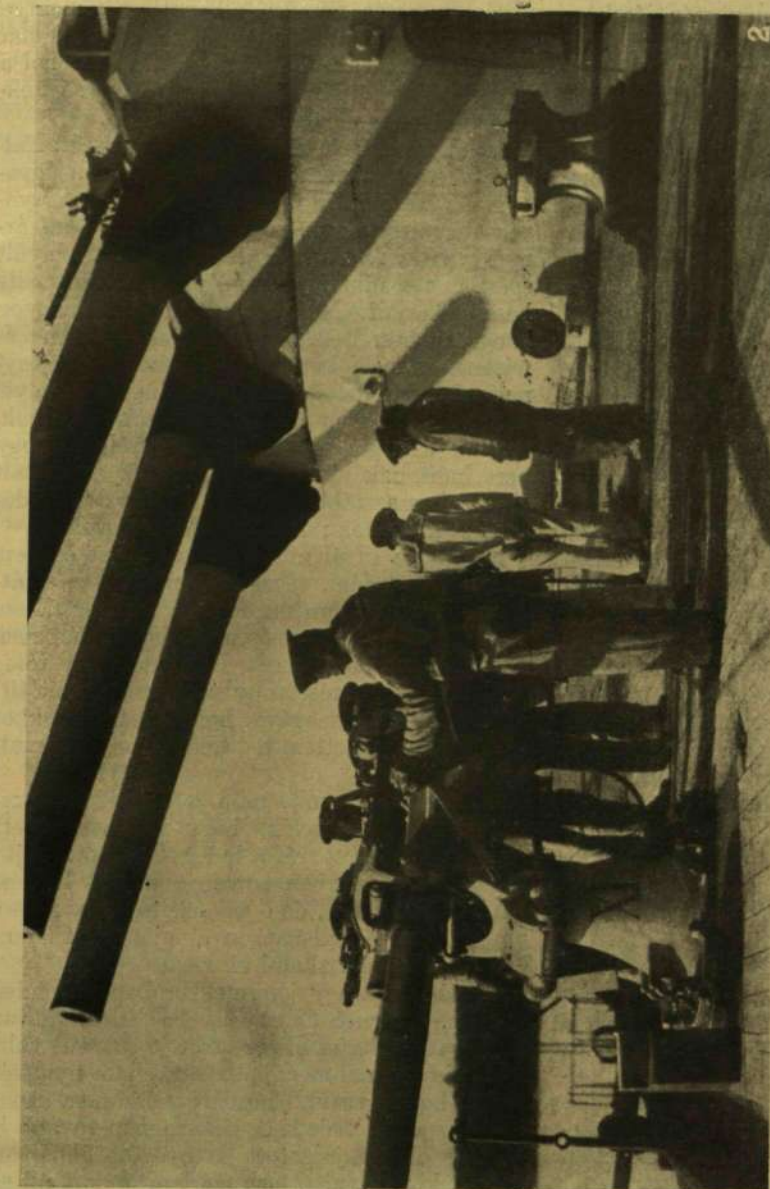

KATONÁK SZKI-GYAKORLATA.

Jelfy Gyula a harostérre kiküldött munkatársunk fölvétele.

1. Indulás a tengerre. — 2. Egy torpedó-ismertető. — 3. A torpedó-iskola tanítványai. — 4. Egy dreadnought ágyú.
HADI TENGERSZÉKTŰNK. — Balogh Radófi, a haditengerészeti művészetek főnöke.

1. Egy dreadnought fedélzete. — 2. Tűzterek egy dreadnoughton. — 3. Harmincz és feles ágyú egy dreadnoughton. — 4. Egy régi esztahajó fedélzetén.
HADI TENGERSZÉKTŰNK. — Balogh Radófi, a haditengerészeti művészetek főnöke.

IFJU ÉVEK.

— Levelek egy töviskoszorúból. —

Dán elbeszélés. — Irta Henrik Pontoppidan.

IX. (Vége.)

Korán mentem haza az ünnepről; de a nyugtalanság elmében, a Mártha sorsa miatti aggodalom ébren tartott s egy óra múlva megint fölkeltem és visszamentem az erdőbe.

A reggel kezdett derengeni. A mezőkön gyöngye fekete füst húzódtott, a mely itt-ott megakadt egy magában álló bokron és beborította, mint valami kísértet. Magasan az ég alatt a reggeltől mámoros pacsírták futóyöltek, az erdőből varjúk jöttek ki nagy csapatokban nehéz röpülés-sel, durva hangjukon káromták: «Eredj! eredj!» miatt a vidéken elszórták.

Hirtelen elnémultak a vidám pacsírták. Sötét pontokhoz hasonló villám gyorsan leszálloztak a levegőn át és eltűntek a szántóföldeken.

Fönn a folyó fölött egy keselyű vitorlázott.

Magasan fönn, széles szárnyain függve, nyugodtan nyomult előre a levegőben, olyan habozással, a mely sejtette az éhes pillantást, a melylyel reggelijére leskelődött. Nagy körökben lendült át az erdő felé, megint vissza. Itt-ott megállt és kipihente magát a szárnyain, mintha megpillantott volna valamit. Hirtelen azonban megszállt egyetlen erőteljes szárnyapárossal — mint valami vállvonogatás — és egy hatalmas ívvel eltűnt az erdők mögött.

A fűből gyenge csipogást lehetett hallani, aztán egy varjú rekedt káromgatását s a pacsírták csakhamar megint felszállottak dalolva a piros felhős ég felé.

Úgy emlékszem arra a reggeli órára, mintha ma éltem volna át. Gondolataimban azonban mindennap újra meg újra átéltem abban a sok évben, a mely azóta elmúlt. Sohasem fogom elfelejteni, a míg egyáltalán képes leszek valamire emlékezni. Igen, azt hiszem, még utolsó órámban is föl fog szállni emlékezetemben az a kép s a keselyű úgy fog megtörő tekintetem előtt lebegni, mint a halál követje.

A híd tájára jöttem le, mikor odaát a mezőn, a patakon túl, egy alakot pillantottam meg. Női alak volt. Lassan támolygott az erdő szélén végig, mintha valamin törné a fejét. Meghajlott tartása daczára s ámbár a sodródó mezei kód félig láthatatlanná tette, mégis azonnal felismertem veres hajáról. Mártha volt.

Megálltam a csodálkozástól. Honnan jön? És miért jön egyedül? Nem látott engem. Rákiáltottam és ugyanabban a pillanatban megállt, mintha villám érte volna. Aztán zavarodottan körülnézett. Nyilván nem hallotta, mely oldalról jön a kiáltás. Sokáig is tartott, a míg megpillantott engem. Abban sem vagyok biztos, hogy felismert. De most egyszerre sietni kezdett. Végigfutott az ösvényen, sietésében megbotlott, elesett, mint a meglőtt nyúl, nagy nehezen feltápászkodott és sajátos támolygó módon tette meg az út utolsó részét hazáig. Láttam, hogy a kezével a falhoz támaszkodik, a mint a ház ormánál körülment, hogy a konyhajtón menjen be.

A szívem megállt a mellemben. Részeg volt-e? Vagy a fáradságtól tántorgott így? Inkább az utóbbi tetszett valószínűnek. De hát üldözték talán? És ki üldözte? Jesper vagy a diák? Hiszen nyilvánvalóan egészen magánkívül volt.

Egy koci jött, az ünnepről jövő vendégekkel tele az erdőből. A férfiak lengették a kalapjukat és hurrát kiáltottak, mikor közvetlen mellettem vágattak el. Néhány gyalogos ember is látható lett az erdei úton. Mikor mind elmentek mellettem, a hidon át a csárda felé mentem, de az ajtót zárva találtam. Kopogtattam Mártha kamrájának ablakán is, de ő nem nyitotta ki s nem is felelt. Abban a reményben, hogy mégis tisztázom némileg a dolgot, lementem a rétre, a honnan Mártha jött, hogy folkeressem az útját. A hármát miatti könnyem meg lehetett találni a nyomát. Mint két sötét sáv húzódtott végig az ezüstös szövedéken. Végig követtem az egész úton az erdőszélén, egy olyan helyig, a hol tulfás volt a talaj. Itt eltűnt a nyom a barna iszapban s be kellett szüntetnem kutatásomat.

Ezen a helyen oly közel voltam az ünnep színhelyéhez, hogy világosan hallhattam a zenét

a tánc-sátrakkól. Oda is mentem, de nem látam semmit, sem Jespert, sem a diákot. A legtöbben már hazamentek. A nap már jócskán fölfelé ment az égen s így magam is megint hazamentem.

Aludni azonban ép oly kevéssé tudtam, mint az előbb. Olyan zavart volt a fejem s olyan remegés volt az egész testemben, hogy a puska-poros-szarúmhöz kellett nyúlnom, hogy álom jöjjön a szememre. A mint azonban így feküdtem s nyugtalanul és kétkedve hánykódtam ágyamon, megérett bennem az elhatározás s még az nap délelőtt végére is hajtottam. Az iskola a rozsarattás kezdete óta zárva volt, úgy hogy az egész nap rendelkezésemre állott.

Átmentem Ramsbökke, a hol a diák a csizmadianál beszélt magát. Nyíltan, szívem szerint akartam vele beszélni. Övni akartam Jespertől s arra kérni, utazzon el innen a maga és Mártha érdekében.

Otthon találtam; az árok szélén ült a ház előtt és egy katicabogárral játszott, a melyet egy fűszálon fel-alá sétáltatott, hogy kérjen szép időt az Istentől. Azt mondta, nagyon jól emlékszik rám a kis Mads lakodalmáról, észrevettem, hogy a tollamnak is hallotta híreit, mert arról beszélt, hogy ismert nevem van az irodalomban. Egyáltalán nagyon barátságos volt és olyan nyíltan nevetett, hogy azonnal megismertem rajta, nem lehet rossz a lelkiismerete.

Közbe akarom itt vetni azt a megjegyzést, hogy akkor még nem volt bátorságom követni műzsám hívó szavát, habár gyakran éreztem is a kísértést. Tulajdonképeni költői tevékenységem életem későbbi szakára esik. Abban a reményben azonban, hogy sikerülni fog rossz anyagi körülményeim segíteni s talán Márhának is segítségére lehetek, hogy jobb házasságot csinálhasson, éppen ez idő tájt elkezdtem kiadni egy vadász-újságot «Diana» címmel, a melynek azonban sajnos, rövid idő múlva az előfizetők rendkívül csekély száma miatt (mindössze 34-en voltak) meg kellett szűnni. Később megpróbálkoztam egy humorisztikus folyóirattal is, a melylyel valamivel több szerencsém volt.

Megmagyaráztam a diáknak Márhával való viszonyomat s arra kértem, mondja meg, hogy áll a dolog közte és a leány között s mikor beszéltek utóljára az elmúlt éjjel. Erre azonnal azt felelte s oly becsületességgel, a melyben kételkedni nem volt semmi okom, hogy nem látta azóta, a mióta a völgyéne a tánc-sátorba vonszolta. Ez a látvány elsomorította, így hát hazament.

Elhittem minden szótát. Jesper tehát megbántotta Márhát; azt különben sejtettem az egész idő alatt. Erre megmagyaráztam a diáknak, micsoda fajtájú ember Mártha völgyéne, hogy az életéről se lehet biztos, ha Jesper egyszer rajtakapja Márhával.

Erre ő borzasztóan megjéjt. Krétafehér arccal ugrott fel, s elkezdett a szobában, a hol ültünk, föl-alá szaladgálni. Azonnal el fog utazni, mondta magától. Csak a vidék rendkívüli szépsége miatt jött ide és mert azt hallotta, hogy itt még régi sok hagyomány él a népben. Nem akarja tagadni, hogy Mártha nagy mértékben vonzotta sajátos lényével és titokzatos egyéniségével. De természetesen semmi kívánsága nincs arra, hogy bármi erőszakosságnak tegye ki magát. El akar utazni még ma.

Köszönetet mondtam neki és ezzel elváltunk. Alkonyat tájban megint kimentem az erdei csárdába. Mártha a lakoszobában ült az ablak alatti padon, hátával az ajtó felé fordulva s vissza se fordult, mikor én bejöttem. Ülve maradt, könyökét az ablakdeszkára támasztva s kinézett a szivárványszínű ablaktáblán, a melyen át sárgás vörös esteli fény áramlott be a hajára és olyan pirossá tette, mintha vérrel volna megfestve.

Egy korty kávét kértem. Mártha kiment, rám se nézve s nem mutatta többé magát, a míg a félszemű Lars, Sören köfejő és a többi esti vendégek be nem jöttek. Leültem a pad szélére az ajtó sarka mellé, a szegény-emberek helyére, a hogy ezt a helyet nevezni szokták. Mindig itt ültem, ha a kávémat megittam. Nem akartam, hogy joggal mondják, bár törzsvendég voltam a csárdában, mint a többiek — hogy részt veszek pálinkás mulatságaikban is.

Egészen meg voltam rémülve Márhá külsége miatt, mikor bejött. Fekő volt, mint a halott

és oly különösen támolygott, mint a ki most ébredt fel nagyon mély álomból. Schol nem találta nyugtát. Minden pillanatban kiment a konyhába vagy a kamrájába, de csakhamar megint kijött és tőlünk messze ült le, a hol a legsötétebb volt. Mintha félt volna társaságunktól és mégse mert volna egyedül lenni.

Az anyja ez nap megint ágyban feküdt. Hallani lehetett, a mint időnkint megfordul ágyában. Az asztalon az öregek között egy gyertyavéget gyújtottak meg és a félszemű Lars árnyéka, a ki fent ült az asztal végén, felnyúlt egészen a padmaly gerendájáig, ha fölemelte hosszú karjait. Ma este mindnyájan nagyon hangosan beszéltek. Még a hallgatag Sören köfejőnek is megjött a hangja. Beszámoltak egymásnak az erdei ünnep jövedelméről s mivel ez egyáltalán nem felelt meg várakozásuknak, szidták a rendezőt és arról beszéltek, hogy pert indítanak ellenük. Csapkodták az asztalt és a legborzasztóbb káromkodásokat és esküdéseket művelték; hallgatni is rossz volt.

Mártha, a ki állandóan ki s be járt és nem bírt megnyugodni, végre leült mellém és sajátos félnék módon megfogta a kezemet. Nem árultam el a meglepetésemet. Egyáltalán nem volt bátorságom bármit is kérdegetni tőle; sokkal inkább irtóztam megismerni a sötét titkot, a melyet ő magával hordott. Pedig akkor még nem is sejtettem a titoknak teljes borzalmasságát.

A keze hideg volt, mint a halotté s észrevehettem a léleketlen, hogy rég nem evett semmit. Időnkint rázó hideg is futott rajta végig, mintha lázban borzongana. Azt kérdeztem, hogy beteg-e, de ő azt felelte, hogy nem s ugyanabban a pillanatban a fejét a vállamra hajtotta, mintha aludni akarna.

Gyakran ült így gyermekkorában, estenden s nálam pihente ki magát, ha belefáradt az öregek fecsegésébe. Ennek már jó sok éve volt, de a feje azonnal megtalálta régi biztos nyugvóhelyét hosszú szakállam alatt s csaknem azonnal el is szenderedett. A láz azonban tovább is rázta s olykor jajaogott és nyögött álmában, mint a kis kutya, a mely zárt ajtó előtt áll és szeretne bemenni.

Ott ültem és vártam, hogy bejön Jesper. Vágyódtam erre és egyuttal féltem is tőle, mert valószínű volt, hogy Márhával szemben való viselkedéséből kitalálom, mi történt köztük. Ő azonban nem mutatkozott ez este és pedig alapos oknál fogva. Az öregek többször kifejezték csodálkozásukat elmaradása miatt s később jutott eszembe, hogy Mártha mindig kiment a szobából, a mint a völgyéne nevét említették. De még nem sejtettem semmi rosszat. Csak mikor másnap reggel megtudtam, hogy Jesper eltűnt és az erdei ünnep óta senki sem látta, csak akkor ragadt meg a rémület, hogy itt az ördög megkapta a díját, hogy itt megnyitott a pokol, hogy befogadja áldozatát.

Bezárkoztam szobámba és ott ültem egész nap, lelkemben és elmében megbénultan. Nem mertem mutatkozni az emberek előtt, attól való féltelmem, hogy elárulom a kétségbeesésemet, sőt — s ez volt a legrosszabb — Márhához sem mertem menni legnagyobb bűjében, mert olyan vallomástól féltem, a mely lelkiismereti kötelességemmé tette volna, hogy följelentsem. Sohasem tartottam lehetségesnek, hogy ember annyit szenvedhet, a mennyit én ezekben a napokban szenvedtem s még sem vesztí el az eszét. Isten azonban nem hagyott el nyomorúságomban és fentartott szelleme erejével.

E közben megtalálták Jesper holttestét az erdőben, egy halom száraz levél alatt. Elhívák a körörvost s az ő vizsgálata megerősítette, hogy Jesper megfojtották. Fölismerhető újnyomok voltak a torkán. Egészen tisztában voltam vele, hogy a gyanú hamarosan Mártha ellen fog fordulni. Többen látták az erdei ünnepen a diákkal és ezenkívül is kellett volna jobban ismeretes volt, hogy Jesperrel nem a legjobb viszonyban volt.

Másnap reggel kijött a vizsgálóbíró a faluba és betért a községi bírónál.

Most már nem tudtam többé otthon maradni, kimentem az erdei csárdába. Mártha még nem kelt fel, mikor én odajöttem; de én hozzá voltam szokva, hogy bemenjek hozzá kis kamrájába a szobája mellett és ott beszéljek vele. Mély álomban feküdt, mikor bejöttem. Fel

kellett ráznom, hogy felébredjen. De ugyanabban a pillanatban, mikor eszméletre tért, mintha borzadás járta volna át a tagjait. Ki akart ugrani az ágyból, de az ereje elhagyta. Súlyosan visszaesett párnái közé és csukott szemmel a fal felé fordult.

Mindazáltal volt időm, hogy olyashassak a szemében. Ő pedig az enyémében. Újra remegés futott végig szép félméletlen testén. Megértette, hogy mindent tudok.

Mártha, fel kell kelned! — mondtam. Egy darabig még egész mozdulatlanul feküdt, sápadt arccal, félig nyitott, élettelen szemmel és félig nyílt szájjal, mint egy holttest. Aztán lassan föltápászkodott, kinyújtózott ültében és rám nézett. Szót se szoltunk. De mikor a szemünk találkozott, a vallomást ott olvashattam nagy, merev, rémülettel zavaros szemében.

Térde borultam az ágy mellett és nem tudtam a könnyeimet visszatartani. Mártha a kezébe temette arczát és ide-oda ringatta magát, sajátos száraz sírás vagy szűkölés közben, a melyet sem azelőtt, sem azóta sohasem hallottam embertől.

Mért nem volt egy kis bizalmad hozzám? — mondtam. — Akkor ez a szörnyűség talán nem történt volna meg.

Anyja tudja? — kérdezte ő. Nem valami nagy tisztelettel szokta anyjáról beszélni, de most sajátos megható hangsúlyval mondta ezt. S kiderült, hogy ha arra került a sor, mégis csak az anyjára gondolt legelőbb, őt szomorítan esik legnehezebbjére.

Megmondtam neki, hogy az anyja még nem tud semmit, hogy azonban Jesper holttestét megtalálták és a vizsgálóbíró már itt van a faluban.

Hú-hú! — Félig úgy szolt ez a kiáltás, mint a bagoly süvítése, félig mint egy vigasztalhatatlan gyermek sírása.

Aztán a diákot kérdezte, hogy gondolom-e, hogy ő tud valamit. Erre én megmondtam neki, hogy a diák elutazott és nem jön vissza. Egy pillanatra levette a kezét az arczáról és úgy nézett rám, mintha nem himne nekem. Akkor azonban megint sírni kezdett és azt mondta, hogy hiszen most már mindegy is.

Magára az eseményre vonatkozólag röviden a következőt tudtam meg tőle: Az erdei ünnepről

hazajövet Jesper nem akart neki békét hagyni. Végül földre teperte s akkor keletkezett köztük a dulakodás.

Sajátságos módon Mártha maga se tudta, hogyan ölte meg. Nem tudott semmire visszaemlékezni. Még mikor látta, hogy Jesper meg van halva, még akkor sem értette meg, hogy ő vette el az életét. Ezért előbb ott hagyta a holttestet, el se rejtette. Később azonban visszament arra a helyre és befodta száraz lombbal.

Még azt mondtam neki, hogy ha elfogják, igyekezzék bírói előtt igazolni magát azzal, hogy szigorúan az igazsághoz ragaszkodik. Ekkor hangokat hallottam a szobában. Fölismertem a vizsgálóbíró erős hangját, később a községi bíróét is.

Most fel kell kelned, Mártha — mondtam és vizsgálatilag simogattam meg a haját. — Itt a rendőrség.

Hú-hú! — Belefúrta a fejét a párnába; szívettépdolog volt ezt látni.

Segítenem kellett neki, hogy kikerüljön az ágyból. Magával tehetetlen gyerek volt.

Ne lássanak így! — mondta és kért, hogy toljam el az ajtózárt, hogy az idegenek ne jöhessenek, mielőtt teljesen felöltözik.

Remegtem, mint a nyárfalevél. Úgy kellett a ruhába belesegíteni. Utóljára láttam ezt a kis lányt, a ki oly bensőség szerettem.

Most azonban össze kell szedned magadat, — mondtam. — Aztán maradj itt, a míg én bemegyek.

Ezek voltak az utolsó szavak, melyeket vele beszéltem.

Alig jutottam a szobába, mikor az ügyész, sapkájával a fején, elémbé jött és nyersen rámszólt:

— Maga Jens Thyssen, staaarupi segéditanító?

— Igen, — mondtam én meglepetve.

Ugyanabban a pillanatban a vállamra tette a kezét és ezt mondta:

— Le van tartóztatva.

Aztán a községi bíróhoz fordult és a kamara ajtajára mutatott.

— Akkor az a lány is odabenn lesz. Vegye őrizetbe.

Nem akarom megkísérelni, hogy leírjam lelki állapotomat ebben a pillanatban, annál kevésbé, mivel gondolataim csakhamar eltértek ön-

magamról. A községi bíró ugyanis azzal a hírel jött ki a kamrából, hogy odabenn nincs senki. Közlebbi vizsgálat után kiderült, hogy az ablak nyitva van. Ezen át menekült el Mártha.

A mi aztán később történt, azt csak mások elbeszélései alapján mondhatom el.

Két napig keresték az emberek a szökevényt az erdőben és künn a mezőn, de eredmény nélkül. Akkor híre jött, hogy egy több mérőföldnyire levő erdőben egy halálsápadt, meztelbás leányt találtak, a ki hosszú veres haját a hátán kibontva, kezét a térde fölött összekulcsolta az út szélén ült. Valahányszor férfi ment végig az uton, fölállott és zavarodott arczkifejezéssel kutatóan nézett az arczába, úgy, hogy többen ijedten menekültek el előle. Estefelé bement a falu kovácsához és mély, szegénylős pukkedivel azt kérdezte, milyen messze van ide a mennyország. Minden kérdésre állandóan ugyanazt a feleletet adta: azért ment ki, hogy a szerelmesével találkozzék. Diák a szerelmese és Szent Mihály napján akarnak lakizni tartani.

A kovács és felesége jószívű emberek voltak, megszánták a szegény gyermeket és egyelőre gondjukba vették. Éjjel azonban kiugrott az ablakon s másnap reggel megtalálták a holttestét egy közeli malom-tóban.

X.

Arra a gyalázatos vádra, a melyet ellenségeim emeltek ellenem és a mely oka volt annak, hogy én Jesper meggyilkolásának gyanúja alá estem, nem akarok bővebben kitérjeszkedni. Mint talán tudják, bírói ítélettel fölmentettek, még pedig nemcsak a gyilkosságban való részvétel vádjá alól, hanem az alól a gonosz indulatú gyanúsítás alól is, a melyre a vád alapítva volt. Már azelőtt is ismételtén észrevettem, milyen gondolatokat fűznek az emberek Márhával való viszonyomhoz, s talán ez oknál fogva óvatossabbnak kellett volna lennem, az iskolabeli leányokkal szemben is. Azt azonban sohasem hittem volna, hogy az ifjúság iránti szeretetem, önfeláldozásom a felnövekvő fiatalság iránt, a melyen szeretett hazánk jövője épül fel, ennyire félre magyaráztassék.

Fölmentésem daczára elvesztettem állásomat az iskolában, s ezzel be volt zárva előttem

TEHERHORDO OSZLOP A TROTUSA-VÖLGYBEN. — Jalfy Gyula, a harosterre kiküldött munkásaink főnöke.

minden út a tisztességes kenyérkeresethez. Mert az a szomorú dolog, hogy a férfi becsületét a legalaplatanabb gyanú is beemcsokolja s azzal, hogy védi magát, támaszt ad vádlói alá. El kellett hagynom a vidéket, a melyhez szívem oly eltérhetetlen kötelekkel volt kötve, s a melynek természetét bensőbben szerettem, mint a világ bármely más helyét, még jobban, mint gyermekkorom és szegény anyám vidékét. A ki saját tapasztalatából ismeri a szerelem varázslatos hatalmát, az nem fog elítélni.

Hjort prépost, a ki ismerte a vidék nagy erdeiben való vándorlásban telt örömeit, egyszer tréfásan erdőbolondjának nevezett s erre a szavára azután is sokszor kellett gondolnom. Sohasem éreztem jól magamat a szabad, teljesen nyílt vidéken, legkevésbé pedig a tengerparton a nyugtalan hullámok közt. Szerettem az erdő magányát és a mély csendet és a levelek titkos zúgását, a mely úgy cseng, mint a kísérő tettek kara messze elmúlt időkből. Szerettem az erdő sötétségét és a magányos ösvényeket és a hallgatag madarakat és a csendes, fekete erdei tavakat, melyekben úgy tükröződik az ég, mint a mennyország a pokolban.

Mindent most el kellett hagynom. Mártha kis sírjának a temető gyomos sarkában búcsút kellett mondanom. A saját házam ajtaját bezárták a sarkamon, ki kellett mennem az országútra, hogy mint a madarak, a véletlen adományaiból tegessem magamat.

Néhány szóval be akarom fejezni azoknak a személyeknek az életük sorsát, a kiket itt megneveztem.

Néhány héttel Mártha szomorú halála után anyja is utána ment a sírba. Ideje volt már, mert nyíltan szólván már elrohadt az ágyában. Berthelsen káplánról és Rebeka kisasszonyról keveset tudok elmondani, de a mit hallottam, pontosan úgy fogom elbeszélni, a hogy nekem elmondták.

Néhány évvel elutazásom után volt, mikor egy nyári vándorlásomon visszatértem Starupba, hogy viszontlássam az egykori helyeket és korszorú tegyek a szegény Mártha sírjára. Akkor Greitben laktam, de nyáron gyapot-árúkkal utaztam, hogy téli életr-valómat megkeressem. Vasárnap volt, délelőtt benn voltam régi templomban s ott ültem a nélkül, hogy bárki, még Ovesen is felismert volna, mert a szakállamat levétettem. Aztán meg a leghátulsó padba is ültem és nem igen igyekeztem a közfigyelmet magamra vonni.

Délután, mikor a község szélén jártam, az erdőbe vezető úton, véletlenül elmentem a kékis Madse menyeközje előtt győződvén arról, hogy itt semmi sem hiányzik a meghitt otthonhoz: ámbár itt épen az hiányzott, a mit a legfontosabbnak szoktak tekinteni. A végén talán neki volt igaza? Ebben a kis otthonban, a mely valóban nem kölcsönös szerelemre volt alapítva, úgy látszik, kegyelmesebben nyugodott Isten áldása, mint a legtöbb házasságban.

Sokáig ültem hallgatag csodálkozással, mialatt különös gondolatok támadtak bennem.

odabenn a falon szintén olyan fényesek voltak, mint akkor. A tűzhely előtt pedig Gréte állt és kávézt szúrta.

Hogy megerősödött! Kerek piros arca lángolt a tűz fényében s a csipője oly széles lett, hogy alig ismertem rá.

A szobába vezető ajtó is nyitva volt, onnan kihallatszott Mads vidám megegyése és egy kis gyermek nevetése. Gréte nem látott meg engem, mivel a kávéval bement a szobába. Arra gondoltam, hogy itt biztosan a legmegbízhatóbb híreket fogom hallani a káplánról és Rebeka kisasszonyról.

A kis Mads elterpeszkedett egy karosszékben a kályha mellett, egy csesemővel a karjában. Egy másik gyermek lenn a padlón fekvé játszott egy pamutgombolyaggal. Az asztal végében, a melyen az ebéd maradványai látszóttak, Gréte anyja ült ünneplő ruhában, kötéssel a kezében. Gréte az asztalra tette a kávékannát. A kicsike sírva kapaszzkodott a melle után, a mely duzzadtan és tejjel telten csillogott ki a betűrt ruha alól.

Nagyon el voltak csodálkozva, mikor engem megláttak, mégis szívesen meghívtak, hogy foglaljak helyet, s csakhamar élénk beszélgetés fejlődött ki a vidék régi és új dolgairól. Aztán Rebeka kisasszonyról, vagyis jobban mondva Berthelsen tiszteletéről kezdőzködtem, mert most már ez volt a neve; de erre valamennyien oly különös módon elmúltak. Gréte nem akart semmit sem mondani, Mads pedig kiment a gyermekekkel, hogy utána nézzen a disznóknak. Végre azt mondta a nagyanya, hogy a dologból nem lett olyan szerencse a prépost lányára, mint a hogy látszott. A káplán jó parókiát kapott Fümenen s pénzüket volt már azelőtt is; de azt mondják, borzasztó fősvény és ez bántja Rebeka kisasszonyt, a ki hazuról nem szokott hozzá, hogy a garast a fogához verje. Aztán meg, az a hibája is megvan, hogy nem szereti a gyerekeket és azt találja, hogy a felesége túlságos sok gyereket szül és nagyon is gyorsan egymás után.

Mialatt az öreg beszélt, én ott ültem és néztem Grétét, szemem róla átsiklott a kellemes szobára s arra kellett gondolnom, mennyire meg volt a kékis Mads menyeközje előtt győződvén arról, hogy itt semmi sem hiányzik a meghitt otthonhoz: ámbár itt épen az hiányzott, a mit a legfontosabbnak szoktak tekinteni. A végén talán neki volt igaza? Ebben a kis otthonban, a mely valóban nem kölcsönös szerelemre volt alapítva, úgy látszik, kegyelmesebben nyugodott Isten áldása, mint a legtöbb házasságban.

Sokáig ültem hallgatag csodálkozással, mialatt különös gondolatok támadtak bennem.

Mikor az öreg nagyanya egy pillanatra kiment a konyhába, nem bírtam megállni, hogy meg ne kérdezzem Grétét, hogy ment a sora neki magának? Vajjon csakugyan boldog volt-e?

Kicsit elpirult és nevetett.

— Mért ne volnék boldog? — mondta.

— Úgy értem, Gréte — hát megszeretted az uradat annak rendje szerint?

— Eleinte nem akart felelni. A sarokban állt, háttal felém fordulva és mindenféle gyermekruhákat szedett össze. Aztán kissé halkán mondta:

— Azt hiszem, akkor nagyon is nagy dolgot csináltunk belőle — ebből a szerelemből — és minden efféleből — a hogy a könyvekben olvastunk róla...

Mind jobban elpirult és dadogott. Ekkor azonban az öreg megint bejött a konyhába. Alighanem hallotta, mit beszélünk. Mert hozzám lépett, a vállamra tette a kezét és ezt mondta:

— Jól tudom, Thyssen, hogy annak idején maga is haragudott rám, ép úgy, mint a préposték. De tudja: mi régmódi szülők, mi még a régi fából vagyunk faragva. Mert ha az egyik legény és a másik leány, akkor igazán minden megvan, a mi ahhoz kell, csak legyenek jók és rendesek egymás iránt. És akkor aztán jönnek a munkával és örömmel tele élet. Igen, igen, kedves Thyssen — Isten tudja, ez többet ér, mint az a sok szőszátyárság, a mit szerelemnek neveznek.

Kellettlenül hallgattam. Ebben a pillanatban nem tudtam sem igent, sem nemet mondani. S ma is a legszívesebben hallgatók róla.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Az Akadémia kiadványai Az Akadémia könyvkiadó vállalata kevéssel karácsony előtt adta ki könyveinek sokaságát. Csupa külföldi könyvek fordításai, eredeti magyar mű ezúttal nincs köztük. A kötetek a következők: **John Morley**, a kiváló angol politikus és publicista tanulmányai. Morley a legkiválóbb mai angol publicisták egyike, mint államférfi s jelentékeny szerepet játszott; a háború kitörésekor miniszter volt s azért mondott le, mert nem akarta a kormány háborús felelősségét vállalni. A liberális iskolában nevelkedett politikus, Gladstone tanítványa és biográfusa, szelleme demokratikus, hitvallása pozitívista. A klasszikus angol esszé egyik legkiválóbb művelője, képviselője és folytatója annak a nemes angol tradíciónak, a mely már annyi kiváló művet adott a történetírásnak, az irodalomnak s a mely nem egy széles perspektívát nyújt a politikai állásban levő államférfiú készített arra, hogy munkájuk szűreteiben esszé-szerű tanulmányokkal ajándékozzák meg az olvasó közhönséget. Morley tanulmányai Carlyleról, Robespiereről, Macaulayról, De Maistre

ról s Anglia terjeszkedéséről szólnak. A négy első fontos megvilágító szempontokkal járul az illető egyéniségek és pályák ismeretéhez, az ötödik a mai háborús időben érdekes aktualitással bír. A tanulmányokat **Tarnai János** fordította magyarra nagy gondnal és szeretettel. — **Fournier Agoston** nagyon széles körben elterjedt **Napoleon-életrajzát**, mely a nagy hódító pályáját rajzolja meg, **Supka Géza** fordította magyarra. Most az első kötet jelent meg, a mely Franciaország feletti egyeduralmának megalapítását viszi az életrajzot. A munka élénken érzeti hűségét tölti ki irodalmunknak. **Tiz év a németalföldi szabadságharcból** címen **Anfal Géza** fordította le **Truin Róbert** hollandi író művének első kötetét. A negyedik könyv a francia **Lichtenberger** nagyon lépszerű művét, **Wagner Richard** életrajzát adja **Esty János** fordításában, második részében pedig **Haraszi Emil** terjedelmes adatokban gazdag tanulmányát **Wagner és Magyarország** címmel. Ez a tanulmány részletesen összefoglalja mindazokat az adatokat, melyek **Wagnernek** hazánkhoz való viszonyára, korabeli magyarokkal való összeköttetésére s a Wagner-kultusz magyarországi terjedésére és virágzására vonatkoznak s közli Wagnernek eddig kiadatlan, magyar vonatkozású leveleit.

Zrinyi Miklós **nevelőanyja**. A régi magyar esszék egyik élete, a társadalomban, a családban s a gazdaságban elfoglalt helyzete, a milyen érdekes volna mennél többet tudni róla, olyan kevés felkutatót része multunknak. Különösen azokról a nőalakokról tudunk keveset, a kik történelmünk nagy alakjaira befolyással voltak **Takács Sándor**, régi művelődésünk kitűnő kutatója nagy szeretettel igyekszik ezt a hűzogat is betölteni. Most ismét egy érdekes magyar nőalak életét ismerteti meg. **Lobkovitz Poppel Eva** ez, egy előkelő cseh nemzetségi leánya, a ki azonban magyar anyja révén s mivel szülei többnyire magyarországi birtokosok tartózkodtak s a magyar uralkodó szíves atyafiságot viszonyt tartottak fenn, teljesen magyarrá lett s magyar úrhoz, **Bathányi Ferenc**hez ment hozzá. Mint a legelőkelőbb és leggazdagabb dunántúli úrnak egyikének felesége nagy szerepet játszott a XVII. század elei magyar társadalmi életben. Az ilyen ur házak az akkori szokás szerint valóságos udvartartást vittek, rengeteg személyzettel, tömérdek gazdasági és háztartási gondnal a egyúttal az úri családok fiataljainak nevelőintézetit is pótolta. A fiatal urakat és kisasszonyokat szülei nagyíri házakhoz adták tanulni, hogy a fiúk fegyverforgatást s minden-

féle egyéb férfinak szükséges ismeretét sajátítsanak el, a leányok pedig társasági jó modort, illetet, szép kézümmunkát, kertészkedést és más egyéb leányoknak hasznos és szükséges dolgot. Az olyan híres udvarok körül, mint **Bathányi Ferenc**é volt, valóságos vértékelték a szülők, hogy bejuttathassák fölserült gyermekeiket. Művelődéstörténeti szempontból rendkívül fontos a régi magyar úri hölgyeknek ez az udvartartása, — különösen a leánynevelésnek ügyszólván ez volt egyetlen eszköze és módja. **Takács Sándor** nagyon szépen és érdekesen írja meg egy ilyen úri udvar tipikus képét. egykorú levelezéseiből, családi okiratokból tömérdek adatot hoz fel ennek a képeknek a teljességéhez. **Bathányi Poppel Eva** alakját elhalmozza szeretetével — érdekes figyelni, mennyire meghódítja ez a kiváló asszony századok során elfakult íráskor úján a késő utókor egy történet-kutatóját. **Bathányi** alakja magában is érdekes és jelentékeny a maga korában s jelentőségét fokozza az, hogy **Zrinyi György** halála után ő lett árváinak nevelőanyja s így egyike azoknak, a kik **Zrinyi** a költő fiatalására a legnagyobb befolyással voltak. **Takács Sándor** tanulmánya igen becses adalékokkal bővíti a XVII. század magyar életéről való ismereteinket. A kötet a Franklin-társulat kiadásában jelent meg; ára 4 korona.

A Jó Pajtás, **Benedek Elek** képes gyermeklapja legújabb, december 31-iki számba **Arányi Emil** verset, **Cholnoky László** elbeszélését, **Rákosy Viktor** befejezi **Lagosza títka** című regényét, **Haranghy Jenő** szép képet rajzol, **Benedek Elek** befejezi **A nagy földművelés** című regényét. Újvíví ének, bájos mese, mulattató móka, **kis krónika** rovat, sok szép kép, a rejtvények és szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. **A Jó Pajtás**-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyed évre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 30 fillér. Mutatvány-számot kívánatra küld a kiadóhivatal, IV ker. Egyetem-u 4

tagokat kivették. A Somme mindkét partján tüzéségi tevékenység. Az olasz harczterében nincs fontos esemény. A Balkánon Macedóniában a Cserna-hajlásban a német vadászok erős országtámaddal szemben megtartották a Paravolt-keletre fekvő magaslatokat.

December 22. József főherceg arcvonalán a Trotusu-völgy két oldalán sikertelen orosz vállalkozások. A nyugati harczterében a tengerpart közelében, a Somme-területen és a Maas keleti partján a tüzéségi tűz fokozódott. Az olasz harczterében nincs új esemény. A Balkánon Macedóniában a Struma mellett járőr-csapatok.

December 23. A Mestianesci szakaszon több orosz előretörtést visszavertünk. A nyugati harczterében az Ypern és Wytschaete-könyöknél a tüzéségi tevékenység jelentékenyen megerősödött. Ypernről délkeletre a németek visszaverték angol csapatok támadását. A Balkánon a Dobrudzsában a szövetségesek rohammal elfoglaltak több orosz utóvéd-állást és megsebzelték Tulceát.

December 24. Az Uz-völgytől északra egy elleneséges osztag a Magyaros-magaslaton megvetette a lábát. A nyugati harczterében az Ypern-könyökben a németek Wiertje mindkét oldalán angol osztagok támadását verték vissza. Az olasz harczterében a wytschaete-hajlásban időnként erős tüzéségi tűz. Az olasz harczterében és Macedóniában nincs lényeges esemény.

December 25. Mackens-n hadserejétől a harcvonal hevesége több arcvonalszakaszon növekedett. József főherceg és Lipót bajor herceg arcvonalán előrsi és járőr-harcok. A nyugati harczterében a wytschaete-hajlásban időnként erős tüzéségi tűz. Az olasz harczterében és Macedóniában nincs lényeges esemény.

December 26. Nagy-Oláhországban a harc tovább tart. Német és osztrák-magyar csapatok a Buzeből Brailába vezető vasút mindkét oldalán előnyomulva rohammal elfoglalták Filipesti mellett az erős orosz állásokat. Rimnicul-Sarat területén is előrehaladtunk. Az utolsó napokban Oláhországban több mint 5500 foglyot ejtettünk. József főherceg harcvonalán Sultótló dányugatra és Dornavatrától délre orosz portyázó különítmények eredménytelenül kísérelték meg állásaink megközelítését. A nyugati harczterében az Ypern-arcvonalon egyes szakaszain a Labassée csatorna mindkét oldalán és Lenstől nyugatra a tüzéségi tevékenység fokozódott. Macedóniában bolgár gyalogság

A HÁBORÚ NAPJAI.

December 21. A kelet-oláhországi hegységben fokozott tüzéségi tevékenység. József kir. harcz arcvonalán az oroszok öt erős rohamra a mestianescii alagut-támaszpont baltalmukba kerítésére megüszült. A nyugati harczterében az Arrastól északra a németek árkaiba benyomult angol osz-

MATTONT-FEJE
GISSHÜBLER
természetes égvényes SAVANYÜZIV.

Alapítva 1810-ben. **Haltenberger Béla Kassa**
ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás.
A GYÁR TELJES ÜZEMBEN VAN.
Gyászesetben ruhafestés feketére és egyenruhák tisztítása soronkívül.

Fontos amputáltak részére
Keleti műlábai és műkezel, járó- és támpérek a legjobb- bák a világon!
Elegáns könnyű járás! Mérsékelt árak! Kifogástalan technikai kivitel!
Ezenkívül gyárt és raktáron tart: Cs. és kir. szabadalm. KELETI-féle **SÉRVKÖTÖKET** Haskótok, gummi görög hariszkodók, Orthopéd műanyag fedőpövszék számára. Betegelő-kocsik és székek amputáltak és rokkantak részére. Betegpótlásokhoz tartozó összes gummiáruk.
gyógygyillany készítelek rheuma, ezús és ichlas ellen szállít
Keleti J. orvosi műszer- és testgyógyászati gépek gyára Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17. sz.
Legújabb képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

ÉRSZEREK, ÉZÜSTNEMŰEK
Órák gyári árban beszeresethetők
SÁRGA JÁNOS cs. és kir. Budapest, Kigyó-tér 5. ufv. száll.
Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve. Alapítva Kolozsvárt 1896.

Vadászat
200 drb hatos vagy nyolcosas sörrel töltött teljesen kész tölény (Cal. 16.) adok tiszteletdíj fejében annak, aki nekem a jövő télre egy jó apróvad vadászterület ajánl, nem nagyon messze a fővárostól és vasutállomással. Szíves ajánlatok a **NIMRÓD** kiadóhivatalhoz, Bpest, IV., Egyetem-utca 4. intézendők.

KÉPTALÁNYOK.

A «Vasárnapi Ujság» 47. számában közölt képtalány megfejtése: **Felpeszűd a régi igaz vér és az ellenségre százszoros halált mér.** — Azok között, a kik a főnti képtalányokat megfejtik a következő négy díszmüvet soroljuk ki: 1. **Dr. Vay Péter:** Kelet császári és császárságnai. Színes mülapokkal műmél- léletekkel és képekkel. — 2. **Dr. Márki Sándor:** I. Ferenc József Magyarország királya. Sok képpel és basor mással. — 3. **Költők és írók.** Életrajzok a költészet és irodalom köréből. Arany János, Goethe, Kazinczy Ferenc, Kisfaludy Sándor, Mikszáth Kálmán, Tompa Mihály, (6 kötet). — 4. **Költők albuma.** Jelenkori magyar költők műveiből. Összeállította Radó Antal. — A megfejtések határideje 1917. január 15-ike.

Bizalmasan megígrom:
a KÜRTI-CIPÓKRÉM a legjobb.

Szép keblet
és tiszta rózsás fehér bőrt Schröder-Schenke Junja által.
Az én «JUNO» szőrm alkalmazásánál eltűnt vagy **FEJLETLEN KEBEL** 4-6 hét alatt szép fell alakot nyuz. **PETHÜDT KEBEL** pedig visszanyeri előbbi teltségét és ruganyosságát. Külöleg használható. Ára K 650. Ervelmény és ártalmatlanság bizonyították. Dr. med. Funke M. E. így ír: «JUNO» kitűnő litalhatatlan a női mell kifélesítésére és megállírtására. Szétküldés díszkérten utánvét vagy az összeg előre való beküldésével. SZÉPSÉGÁPOLÁSI INTÉZET **V. U. Schröder-Schenke** Wien, 1/48. Wollzeile No. 15.

Harpy
az **urivilág sevrópasztája**
Székhelyi telep: **Reiter és Tsa** Budapest, István-uf 67/B. sz.
40 sz. doboz ára K.-90
60 sz. " " K. 1.50
100 sz. " " K. 2.50

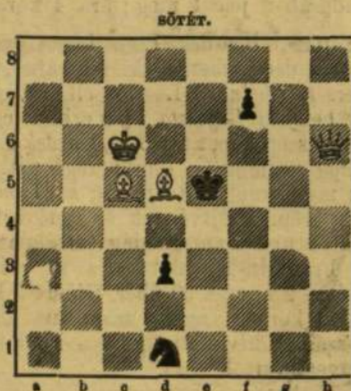
Járári Monasztirtól északnyugatra sikeresen törtek elő.

December 27. Nagy-Olahországban a harcok tekintélyes orosz erősítések harcbevételére kedvezően haladnak előre.

beosztott kir. járásbíró, 40 éves korában, Szigetváron. — RÁDL ÖDÖN, kir. tanácsos, Nagyváradon. — ROMVÁRI VÁRADY LAJOS, az orsz. színészegyesület nyug. tagja stb. 64 éves korában, Pécsen.

SAKKJÁTÉK.

3037. számú feladvány Schlechter Károly-tól. Bécs.

Világos indul és a második lépésre mattot ad.

3034. számú feladvány megfjtése Spóner Andortól.

Table with chess solutions for puzzle 3034, including moves like 1. Bc3-e6, 2. Bc6-d6, 3. Fg2-f1.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Dr. MÁLY ISTVÁN, a Pro Ecclesia et Pontifice pápai rendjel I. szt. arany érdemkeresztjének tulajdonosa, Kolozsvár szab. kir. város tiszteltbeli tisztí főorvosa, stb. 87 éves korában, Kolozsváron.

1. — — — Fh8x6+ 2. He4—e3 Kd5x4 3. He4x6+ Kd5x4 3. Fe7—b6†

A «VASÁRNAPI UJSÁG» 64-ik évfolyama.

A «Vasárnapi Ujság» a legregibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

A «Vasárnapi Ujság» színes képmelkéleteket is ad, több színben művészleg kivitt képeket.

Előfizetési feltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 5 korona, félévre 10 korona.

A «Vasárnapi Ujság» a «Világkrónika»-val negyedévre 6 korona, félévre 12 korona.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

Szerkesztői üzenetek.

Az 1917 újévhez. Afféle rigmus az új évre, sok benne a naivság és kevés a lendület.

A magyar korona. Olyan mintha tanköltemény akarna lenni, a mely összefoglalja a közjogi tankönyveknek a szent koronára vonatkozó fejezetét, de semmi esetre sem olyan, a milyennek egy költői műnek lenni kell.

Fohász. Van benne bizonyos megható naivitás, a mely átérzik a sok irodalmi reminiscenzián; mint költői mű azonban túlságosan kezdetleges.

Felelős szerkesztő: HOITAY PÁL.

Szerkesztéségi iroda: Budapest. IV., Vármegyeczona 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

W Á G N E R

VARÁZSFUVOLA. Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A Varázsfuvola 20 acélhanggal és kellemes baszusokisérrettel van ellátva. Ára tokkal, iskolával csak 6 és 9 korona.

ISKOLA-HEGEDŐ. Kétféle hang, remekül kidolgozott, dombora hegedő tokkal, vonóval és 16 db felszereléssel együtt 20 korona. Ugyanez finomabb kivitelben, francia hegedő-alaku tokkal 40 és 60 korona. Egészen finom kivitelben 70 koronától 500 koronáig.

GITÁR. Igen jó kivitelben 30 kor., finomabb gépezettel 40 kor. Egészen finom 50 kor.-tól 100 kor.-ig. Nagy iskola hozzá 3 korona.

MANDOLIN. Igen finom kiállítású, kiténő hangú, 8 húros csak 30 korona. Jobb kivitelben 40 kor.-tól 100 koronáig. Nagy iskola hozzá 3 korona.

Tábori művész-szajharmonika-készlet. 3 db kisalakú művészszajharmonika, különféle hangolásban, isko. ával csak 6 korona. Ugyanez finomabb kivitelben 7, 8 és 10 korona.

„Hangszer-Király” Országszerte elismert elsőrendű magyar hangszer- és beszélőgépek áruháza. (Telefon.) Budapest, VIII., József-körút 15. sz.

A legszebb ajándék egy hangszer!

Tölcser-nélküli hangverseny-beszélőgép. Eredetiségéért szavatosságot vállalunk. Gyönyörű kiállítású, tiszta és kellemes hangú valódi tölcser-nélküli hangverseny-beszélőgép, 1000 db tüvel együtt csak 60 K. Finomabb kivitelben 100 koronától 500 koronáig.

OKARINA. Ezen új és kedvelt hangszer a fuvolához hasonló, rendkívül kellemes hangot ad. Kévsz gyakorlatlaltal a leg- rovidebb idő alatt képes bárki rajta játszani. Ára 5—, 6— és 8— K. Egészen fin. kivitel 15 K.-tól 50 K.-ig.

Kérjen a saját érdekében 20 filléres bélyeg ellenében bérmentve fanykopes hangszer-árjegyzéket. Megrendelésnél előleg küldendő! ÓVÁS! Figyeljen WAGNER névre és 15. házszámra, hogy máshoz ne tévedjen.

Beszélőgép. Pompás kiállítású, hatalmas hangú, óriási hangverseny-beszélőgép, 1000 darab koncert-tüvel együtt 100 kor.-tól 500 koronáig.

Tárogató. Kezelése egyszerű: rendkívül könnyű fúvása és mélabus tárogató hangú, 13 billentyűvel, külön I. rendű sipnyelvével csak 80 korona. Finomabb, 13 billen-tüvel 100 korona. Nagy tárog. -iskola 3 K.

Fuvó trombita. A hangverseny-trombita igen könnyen fújható, 20 prímbangó és 4 kiséző akkordot foglal magában. Erős sárgafém kivitelben, hossza 45 cm., 12 billentyűvel, tokkal, iskolával csak 8 korona.

Fuvola. tiszta hangolással, ében-fából, 15 koronától 200 koronáig.

Tündér-harangok. A „Tündér-harangok” kiválóan vas-állványon 15 öszhangot fémcsengővel van ellátva. Rendkívül kellemes hangú. Bárki is azonnal játszhat rajta. Ára tokkal, verőkkel, iskolával csak 20 korona.

Használhatatlan FOGSOROKAT film és esztétormelkéket, higanyt, eszté- papírhulladékokat, zálogozódulakat veszek: Gross Antal, Budapest, VIII., József-körút 23.

Vadászsportot űzők akár itthon, akár a fronton vannak — figyelmébe ajánljuk a „NIMRÓD” KÉPES VADÁSZUJSÁG-OT. Állandó melléklete: „A vadászeb” című egyedüli magyar nyelvű eb- tenyésztszi szaklap. — Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva. Előfizetési ár mindkét lapra: egész évre 14 kor., félévre 7 kor., negyed- évre 3.50 kor., egyes szám ára 50 fillér. Tessék mutatványszámot kérni. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Buda- pest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

Kultura és Tudomány 19-ik kötet: A F. POLLARD ANGLIA TÖRTÉNETE Fordította BÁLINT ERNŐ Anglia politikai, ipari és demokratikus kifej- lődésének vázolója tör- ténelmi alapon. A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA Kapható minden könyvkereskedésben.

Margit-Crème a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan híress szerencés összehatásában rejlik, a bőr azonnal felveszi és ki- váló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mi- vel a Margit-crème utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel ellátott dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-crème ártalmatlan, zsírtalan vegytiszta készítmény, amely a külföldön nagy feltűnést keltett. Ára 1 kor. 50 fill. Margit-szappan 2— kor. Margit-powder 1.50 kor. Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon. Kapható minden gyógyszertárban, illatszert- a drogu-üzletben

Az egész zeneműirodalom rendelkezősére áll annak, aki az Országos Hangjegykölcsönző Intézetben, Budapest, IV., Süttő-utca 2. felelelet, előfizet 3— KOR. HAVI KÖLCSÖNDIJÉRT. Betét helybelieknek 3— korona, vidékieknek 10— korona. Kérjen ismertetést! Kérjen ismertetést!

A KULTURA ÉS TUDOMÁNY legújabb kötete: BEVEZETÉS A FILOZÓFIÁBA Irtta Dr. JERUSALEM VILMOS A harmadik német kiadás után fordította SCHÖPFLIN ALADÁR Tartalma: I. A filozófia jelentősége és állása. II. A propaedeutikus (elő- készítő) diszciplínák. III. Ismeretkritika és ismeret- elmélet. IV. Metafizika vagy ontológia. V. Az esztétika útjai és céljai. VI. Etika és szociológia. Ára kötve 2 kor. 40 fillér. A Franklin-Társulat kiadása Kapható minden könyvkereskedésben.

Megjelent a Vígsház nagysikerű ujdonsága MOLNÁR FERENC FARSANG Színmű három felvonásban. Ára 4 korona. Kapható minden könyvkereskedésben.

Vérszegénység, ideges fejfájás, anémia ellen a legnagyobb orvosi tekintélyek ajánlják ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁI melynek kiténő voltát mindenki elismeri. Kiténő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy éremmel kitün- tetve! Számos kiállításán díjazva. — Kis palack 2 korona 60 fill., nagy palack 3 korona 80 fill. Készíti: ROZSNYAI MÁTYÁS gyógyszerész, Árad, Szabadság-tér. Kapható minden könyvkereskedésben.

Talpaltassa czipőjét Hopjes duplatalppal. bármely czipészennél

Diszmagyar ruhák
megválasztásához
alkalmas mű:

A MAGYAR VISELETEK TÖRTÉNETE

40 színes és 70 fekete nagy negyed-
rét táblán, magyarázó szöveggel.

Rajzolta és festette
NEMES MIHÁLY.

A szöveget írta:
NAGY GÉZA.

Ára diszkötésben 80 korona.

A Franklin-Társulat kiadása.

Kapható minden könyvkereskedésben.

**Rendeléseknél sziveskedjék
lapunkra hivatkozni.**

NOÉMI FIA

a címe

LACZKÓ GÉZA

most megjelent

regényének,

Ára
5 korona.

melyben egy színész pá-
lyáját s a vidéki magyar
élet változatos képeit festi.

A Franklin-Társulat kiadása.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-l.-nál,
Budapest, VI., Andrássy-út 21.
és minden könyvkereskedésben.

Eredeti nagyság 20 x 28 cm. Jórészenesen védve.
Tetszés szerint falra is függeszthető, asztalra is állítható.

Órizzük meg hősi halált halt kedveseink emlékét!

A világháború majd minden csa-
ládból kiragad egy-egy kedves
hozzátartozót, kinek emlékét szí-
vünkbe zárva, feledni nem tudjuk.
Ezeknek a dicső halált halt hő-
seinknek emlékét megörökítendő,
igen diszes, szép kivitelű fény-
képtartó keretet, (fekete moiré
alapon, ezüst nyomással) melybe
bármilyen arckép beilleszthető,
2 korona beküldése ellenében
bérmentve küld.

Méhner Vilmos kiadóhivatala,
Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Gyűjtőknek 6 darab után 1, 10 darab
után 2 tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

2-ik kiadásban jelent meg **TORMAY CÉCILE** három nyelvre lefordított
nagy sikerű regénye

Emberek a kövek között

A Franklin-Társulat
kiadása

Ára 4 korona

Kapható minden
könyvkereskedésben

A
Fővárosi Színházak Műsora
legújabb füzet:

VILLÁNYI ANDOR
első drámája

KIRÁLYNŐM...
MEGHALOK ÉRTEDI

Ára 1 kor. 20 fill.

Kapható minden
könyvkereskedésben.

AZ AÉRO

A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat.

Minden számában érdekes és Különösen figyelemre méltók
eredeti fényképfelvételeket kö- a léghajózás és repülés hadi
zöl. A léghajózás eseményeiről, alkalmazásáról írott közlemé-
fejlesztéséről és céljairól kitűnő nyei, valamint az ifjuság szá-
és könnyen érthető népszerű mára külön fenntartott kisrepülő-
cikkekkel tartalmaz. * gép (modell) rovata. *

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld

Budapest, I. ker., Retek-utca 46. sz.

A PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR-EGYESÜLET

1917. évi januárius hó 4-én d. u. 5 órakor

Központi épületében (IV., Deák Ferencz-utca 5.)

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉST

tart.

TÁRGYSOROZAT:

1. Igazgatósági előterjesztés a részvénytöke felemelése iránt.
2. Igazgatósági javaslat az alapszabályok 4. §-ának módosítása iránt.

Ezen közgyűlésre a t. cz. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazott által, szavazati jogát, kinek részvénye 1916. december 31-ig nevére iratott s a rendkívüli közgyűlést megelőző nap d. u. 5 órájáig az egyesület főpénztáránál még le nem járt szelvényeivel együtt letételt.

Budapest, 1916. december 22-én.

(Utányomás nem díjazatik.)

Az igazgatóság.